

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

KATARINA DOLENC

KOPER, 2016

2016

ZAKLJUČNA PROJEKTNA NALOGA

KATARINA DOLENC

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT

Zaključna projektna naloga

RAZVOJ TURIZMA V OBČINI
GORENJA VAS - POLJANE

Katarina Dolenc

Koper, 2016

Mentor: prof. dr. Štefan Bojnec

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi je zajeto trenutno stanje na področju turizma v občini Gorenja vas - Poljane s ciljem pridobiti dodatne potencialne možnosti razvoja turizma. Občina ima precej kulturnih in naravnih znamenitosti, ponuja številne možnosti preživljanja časa v naravi, a ne more konkurirati na trgu kot prepoznavna turistična destinacija. V nalogo je vključena turistična ponudba celotnega Škofjeloškega, saj se občine tega področja predstavljajo na trgu pod skupno blagovno znamko. Turistični produkti v občini se tržijo večinoma kot delni produkti, ni pa celostnega turističnega produkta. Večje povezovanje in sodelovanje turističnih ponudnikov ter manjše ločevanje med občinskimi mejami bi lahko privedlo do boljših rezultatov turizma v občini.

Ključne besede: turizem, turist, turistična ponudba, turistično povpraševanje, turistična destinacija, turistični produkt.

SUMMARY

The final project work captured the current situation in the field of tourism in the municipality of Gorenja vas - Poljane to obtain additional potential opportunities for the development of tourism. The municipality has a lot of cultural and natural attractions, offers numerous possibilities of spending time in nature, but is unable to compete in the market as a known tourist destination. The thesis includes the tourist offer of the whole Škofja Loka area, as the municipalities in this area are represented under a common brand name. Tourist products in the municipality are mainly traded as partial products, as they do not have an overall tourist product. A greater integration and cooperation of tourism providers and smaller separation between municipal boundaries could lead to better results of tourism in the municipality.

Keywords: tourism, tourist, tourist offer, tourist demand, tourist destination, tourism product.

UDK: 338.48(043.2)

ZAHVALA

Zahvaljujem se mentorju, prof. dr. Štefanu Bojnecu, za strokovno pomoč pri pisanju zaključne projektne naloge.

Posebna zahvala gre tudi Milanu Čadežu, županu občine Gorenja vas - Poljane, Andreji Križnar, vodji Turizma Škofja Loka, in Luciji Kavčič, predsednici GTZ, za vse posredovane podatke.

Iskreno se zahvaljujem tudi turističnim ponudnikom za izpolnjene anketne vprašalnike.

Zahvala gre tudi Tini in sestri Damjani za koristne nasvete.

Največja zahvala za podporo in pomoč med študijem pa velja moji družini. Hvala Viki, Milanu, zlasti pa Mihi, Emi in Urhu.

VSEBINA

1	Uvod	1
1.1	Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč	1
1.2	Namen in cilji zaključne projektne naloge	1
1.3	Metode za doseganje cilja zaključne projektne naloge	2
1.4	Omejitve in predpostavke pri obravnavanem delu	2
2	Opredelitev turizma, turistične ponudbe in turističnega povpraševanja	3
2.1	Turizem	3
2.2	Turist	
2.3	Turistična ponudba	5
2.3.1	Primarna ponudba	5
2.3.2	Sekundarna ponudba	5
2.4	Turistično povpraševanje	6
3	Turistična ponudba na škofjeloškem	9
3.1	Občina Škofja Loka	9
3.2	Občina Žiri	11
3.3	Občina Železniki	13
3.4	Občina Gorenja vas - Poljane	14
3.4.1	Kulturne znamenitosti	16
3.4.2	Dogodki, prireditve, aktivnosti (doživljajski turizem)	17
3.4.3	Nastanitvene zmogljivosti v občini Gorenja vas - Poljane	19
4	Opredelitev stanja turistične ponudbe na osnovi anket in intervjujev	26
4.1	Intervju z vodjo turizma Škofja Loka Andrejo Križnar	26
4.2	Intervju z županom občine Gorenja vas - Poljane Milanom Čadežem	28
4.3	Intervju s predsednico Gorenjske turistične zveze Lucijo Kavčič	32
4.4	Anketa med aktualnimi turističnimi ponudniki in organizatorji v občini Gorenja vas - poljane	34
4.4.1	Namen raziskave	34
4.4.2	Cilj raziskave	35
4.4.3	Izvedba raziskave	35
4.4.4	Analiza rezultatov turističnih ponudnikov, organizatorjev in društev	36
4.4.5	Ugotovitve iz anketnega vprašalnika turističnih ponudnikov, organizatorjev in društev	42
4.5	Analiza rezultatov domačih in tujih turistov	43
5	Ugotovitve o stanju in možnostih razvoja turizma na škofjeloškem	50
5.1	Pomanjkljivosti	50
5.2	Prednosti	50
5.3	Možnosti usmeritve turistične dejavnosti v prihodnje	51
6	Sklep	53
	Literatura	55
	Priloge	57

SLIKE

Slika 1: Ponazoritev različnih oblik turističnega proizvoda.....	8
Slika 2: Logotip skupne (krovne) turistične tržne znamke	9
Slika 3: Blagovna znamka: Poljanska dolina, dežela pod Blegošem.....	15
Slika 4: Kako imajo turistični ponudniki zavedeno turistično ponudbo?	36
Slika 5: Kako imajo turistični ponudniki zavedeno turistično dejavnost?	37
Slika 6: Delež domačih in tujih turistov, ki obiščejo Poljansko dolino	37
Slika 7: Čas bivanja gostov (turistov), ki se zadržijo pri ponudniku	38
Slika 8: Informiranost ponudnikov s strani turistov, katere znamenitosti si v Poljanski dolini ogledajo.....	38
Slika 9: Znamenitosti, ki si jih turisti ogledajo v Poljanski dolini, glede na podatke, ki jih imajo turistični ponudniki	38
Slika 10: Prireditve, ki se jih turisti udeležujejo	39
Slika 11: Starost turistov, ki obiščejo Poljansko dolino.....	39
Slika 12: Kako turisti izvedo za turistično ponudbo?	40
Slika 13: Kaj ponudniki pogrešajo v turistični ponudbi Škofjeloškega?	40
Slika 14: Kaj ponudniki pogrešajo v turistični ponudbi občine Gorenja vas - Poljane?.....	41
Slika 15: Kaj bi lahko dvignilo turizem v občini na višjo raven?	41
Slika 16: Spol turistov	43
Slika 17: Starost turistov	43
Slika 18: Država, iz katere prihajajo turisti.....	44
Slika 19: Kako so turisti izvedeli za destinacijo?.....	44
Slika 20: Čas, ko se turisti zadržijo na destinaciji.....	45
Slika 21: Kako so turisti prišli?	45
Slika 22: Kaj so si turisti med obiskom ogledali?	46
Slika 23: Kaj je turiste najbolj navdušilo?	47
Slika 24: Ali ste prvič tu?.....	47
Slika 25: Ali se bodo turisti še vrnili?	47
Slika 26: Kaj so turisti med obiskom najbolj pogrešali?.....	48
Slika 27: Spletna aplikacija na mobilnem telefonu, ki prikazuje oddaljenost posamezne turistične znamenitosti od kraja, kjer se turist nahaja.....	52

KRAJŠAVE

GTZ	Gorenjska turistična zveza
SURS	Statistični urad republike Slovenije
ZSRT	Zakon o spodbujanju razvoja turizma
TIC	turistični informacijski center

1 UVOD

Turizem je ena izmed gospodarskih dejavnosti, ki turistu ponuja različne oblike preživljanja prostega časa, tako v obliki rekreativnega pomena kot preživljanja časa za pridobitev določenih veščin, znanja oziroma preživljanja časa v okviru službenih dolžnostih (npr. team building in poslovni sestanki) v določenem kraju.

Razvoj turizma je v veliki meri odvisen od številnih dejavnikov, kot so npr. naravne in kulturne danosti kraja, vremenske in ekonomske razmere, razpoložljiva finančna sredstva, dobra promocija, priporočila prijateljev, kvalitetne prireditve in še bi lahko naštevali. Ključno pri razvoju turizma v občini pa je, da analiziramo trenutno stanje na tem področju: kaj lahko ponudimo turistu, kakšno je povpraševanje v kraju ter opredelimo ciljno skupino turistov, ki obiščejo destinacijo in bodo v prihodnosti postali naši (redni) gosti. Ko govorimo o razvoju turizma, je seveda zelo pomembno, da kot turistični ponudnik čim bolj sledimo in se prilagajamo željam in potrebam turistov ter izpolnjujemo v veliki meri načrtovane cilje: na ravni destinacije, občine in posameznega ponudnika.

1.1 Opredelitev problema in teoretičnih izhodišč

Dandanes je za turizem vse bolj pomembno spoštovanje lokalne identitete in posebnosti, ki neko destinacijo delajo posebno in drugačno. Treba je iskati izvirnost in pristnost, ne pa umetnega okolja, prirejenega turistom (Uradni turistični informacijski portal 2016).

V občini Gorenja vas - Poljane je veliko stvari že združenih v paket 'lokalno', ki ga lahko ponudimo turistu (domači izdelki, pridelki, gostoljubnost domačinov, dosegljive dobrine v naravi, čista neokrnjena narava), pa se kljub temu zavedamo, da turistično ponudbo lahko še dopolnimo in posredujemo turistu še na kakšen drug način.

V teoretičnem delu zaključne projektne naloge predstavimo osnovne pojme turizma, turistične ponudbe in povpraševanja, turistični produkt, turistično destinacijo. Opredelimo pomen razvoja turizma na lokalnem in regionalnem nivoju. V nadaljevanju predstavimo celotno turistično ponudbo na Škofjeloškem, in sicer po občinah – največji poudarek namenimo občini Gorenja vas - Poljane, ki za nas predstavlja osrednjo temo naloge.

V četrtem delu analiziramo turizem v navedeni občini, kakšno vlogo in pomen ima ter katere možne razvojne usmeritve bi lahko prispevale k večjemu pozitivnemu učinku.

1.2 Namen in cilji zaključne projektne naloge

Namen raziskave je analizirati in ugotoviti, ali lahko v občini iz ponudbe iztržimo še kaj več in v kakšni možni obliki. Drugi namen je poiskati ključne instrumente, s katerimi bi še dodatno podkrepili turistično ponudbo občine, ki bi poleg bolj turističnih krajev Gorenjske še več turistov pripeljala prav v Poljansko dolino.

Cilji zaključne projektne naloge so:

- predstaviti obstoječo ponudbo v občini Gorenja vas - Poljane ter povezovanje in
- sodelovanje s sosednjimi občinami (Škofja Loka, Žiri, Železniki);
- s pomočjo anket (za domače in tuje turiste, turistične ponudnike, društva in organizatorje prireditev) ter z intervjuji predstaviti konkretno stanje turizma v občini;
- na podlagi anket in intervjujev ugotoviti nove možnosti za razvoj oziroma poiskati neizkoriščene turistične točke;
- poskusiti dokazati, da bi razvoj turizma prinesel mnogo pozitivnih koristi za občino.

1.3 Metode za doseganje cilja zaključne projektne naloge

Zaključna projektna naloga je razdeljena v dva dela, in sicer v teoretičnega in praktičnega. V teoretičnem delu je bila uporabljena literatura domačih avtorjev, nekaj je bilo povzeto s spletne strani. V nadaljevanju smo iz prebrane literature predstavili obstoječe značilnosti turizma, ki nam je bil povod za razmišljanje v drugem delu raziskave.

V drugem delu smo izvedli kvantitativno raziskavo in pridobili primarne podatke. V ta namen smo pripravili anketne vprašalnike v pisni obliki za domače in tuje turiste ter turistične ponudnike, društva in organizatorje v poletnih mesecih. Anketa je bila izvedena v več krajih, in sicer na info točki Škofja Loka, v večini primerov pa je bila izpolnjena kar pri samih turističnih ponudnikih v Poljanski dolini. Anketo so izpolnjevali domači in tuji turisti.

Opravljen je bil tudi intervju z osebami, ki so v neposredni povezavi s turizmom v Poljanski dolini. Intervjuje smo na željo intervjuvancev izvedli pisno po elektronski pošti. Na podlagi povratnih informacij ankete in intervjujev smo povzeli odgovore in dodali predloge za izboljšave turizma.

1.4 Omejitve in predpostavke pri obravnavanem delu

Pri pisanju zaključne naloge je bilo kar nekaj omejitev, in sicer:

- slaba odzivnost in dokaj majhen vzorec anketirancev;
- nepripravljenost sodelovati (ponudniki in turisti so v veliki večini izrekli nepripravljenost sodelovanja, predvsem turistični ponudniki niso hoteli posredovati anketnih vprašalnikov turistom);
- izvajanje ankete na terenu (pri izpolnjevanju anketnih vprašalnikov turističnih ponudnikov smo se v večini primerov osebno oglasili pri njih, ker gre v večini primerov za ponudnike, ki niso vešči uporabe računalnika – v starosti nad 50 let in več –, in to nam je vzelo kar nekaj časa);
- omejen čas izpolnjevanja anketnega vprašalnika le v poletnih mesecih, preostali del leta ni bil zajet.

2 OPREDELITEV TURIZMA, TURISTIČNE PONUDBE IN TURISTIČNEGA POVPRASEVANJA

Glede na to, kako opredelimo turizem, za kakšno obliko turizma gre, kdo so udeleženci v turizmu, kakšna sta ponudba in povpraševanje, nas pri vseh teh značilnostih zanima motiv potovanja.

Obstaja vrsta motivov, ki so osnova za delitev na različne vrste turizma, npr. poslovni turizem, turizem, katerega motiv je preživljanje prostega časa in rekreacije, verski turizem, študijski turizem in itd. (Mihalič 2008, 14).

Glede na to, da turizem postaja vse bolj donosna in čedalje zanimivejša gospodarska panoga, se je treba vse bolj prilagajati turističnemu povpraševanju in dopolnjevati v turistični ponudbi. Odnos med turističnim povpraševanjem in turistično ponudbo sta Mihalič in Planina (2002, 30) opredelila z dvema nasprotnima si tezama, ki sta razvojno pogojeni.

Prva teza pravi, da je bilo potencialno povpraševanje v turizmu dolgo časa večje od ponudbe, zato je bilo v razvoju turizma glavna gonilna sila. Ponudba je večinoma temeljila na povpraševanju, časovno pa tako po količini kot po kakovosti zaostajala za njim. To je veljalo zlasti za počitniška potovanja.

Druga teza se nanaša na razvoj modernega turizma. Za moderni turizem je značilna agresivnejša turistična ponudba. Posebej pripravljena turistična ponudba skuša pritegniti čim več obiskovalcev in turistično povpraševanje spodbuditi predvsem po točno določenih lokacijah oziroma vrstah turizma.

2.1 Turizem

Planina (1997, 41) je turizem opredelil kot izraz, ki »izvira iz starofrancoskega korena »tour«, kar pomeni krožno gibanje, torej gibanje s povratkom v izhodišče«. Po tem so izraz prevzeli vsi svetovni jeziki. Turizem so opredeljevali različni avtorji, a so opredelitve med seboj podobne. »Iz definicij, posebno novejših, je treba izbrati glavne značilnosti turizma bodisi kot družbenega pojava bodisi kot gospodarske dejavnosti« (Planina 1997, 16). Po definiciji SURS-a (b. l.) je turizem »splet dejavnosti oseb, ki potujejo in bivajo v kraju zunaj svojega običajnega okolja, da bi tako preživele svoj prosti čas, se sprostile zaradi posla ali drugih razlogov. Turizem vključuje tako enodnevne izlete kot tudi potovanja, na katerih turisti vsaj enkrat prenočijo« (prav tam).

Planina (1997) v svojih delih navaja delitev turizma, kot je predstavljena v nadaljevanju (prav tam, str. 25).

1. Glede na izvor in stalno prebivališče turistov

- Domači turizem: subjekti so državljani tiste države, kjer delujejo kot turisti, torej ne prestopajo državne meje.
  - Meddržavni turizem: subjekti so državljani drugih držav, kot turisti prestopajo državno mejo v eni ali drugi smeri.
2. Glede na vpliv na devizno bilanco: aktivni in pasivni turizem
    - Z aktivnim turizmom v državo pritekajo tuja plačilna sredstva, in sicer zaradi prihoda in bivanja tujih državljanov v naši državi, kar vpliva tudi na povečanje aktive v devizni bilanci.
    - S pasivnim turizmom plačilna sredstva iz našega narodnega gospodarstva odteka v tujino, in sicer zaradi potovanja naših državljanov v tujino, kar se pokaže na pasivni strani devizne bilance.
  3. Glede na smer gibanja turistov in s tem na dejavnost v stalnem bivališču ali v turističnem kraju: emitivni in receptivni turizem
    - Receptivni turizem pomeni, da turistični kraj, regija ali država sprejema turiste, kar posledično potrebuje tudi organizacijsko in ekonomsko dejavnost.
    - Emitivni turizem je povezan z odhajanjem turistov iz kraja stalnega bivališča, za to pa je potrebna ustrezna organizacijska in gospodarska dejavnost.
  4. Glede na število turistov in organizacijo: posamični in skupinski turizem
    - Posamični (tudi individualni) turizem ni vedno omejen na eno samo osebo, lahko gre tudi za več subjektov, edini pogoj je, da turisti v kraju niso pod okriljem posebne organizacije, ki že vnaprej določa program, tudi čas in kraj potovanja ter bivanja.
    - Skupinski turizem je najpogostejša oblika množičnega ali masovnega turizma. Velikost skupine je lahko zelo različna – od skupine, v kateri je le nekaj turistov, do skupine z več sto osebami.
  5. Glede na dolžino bivanja v enem kraju: stacionarni in mobilni turizem
    - Za stacionarni turizem je značilno, da gre za dolgotrajno bivanje v enem kraju, povprečna doba bivanja je dolga.
    - Glavni element mobilnega turizma je potovanje, bivanje je le nujna komponenta, zato je doba bivanja v posameznem kraju v povprečju kratka.

Znotraj teh skupin je še več oblik:

- Počitniški turizem je vezan na dolgotrajno bivanje v enem kraju in običajno tudi na penzijske storitve, če gre za bivanje v gostinskih obratih.
- Za prehodni turizem (tranzitni turizem) je značilno, da je doba bivanja v istem kraju ali obratu kratka, običajno od nekaj ur do enega dne.
- Vikend turizem je turizem ob koncu tedna, ki traja dva do tri dni.
- Izletni turizem je omejen na pol dneva ali en dan, vendar brez prenočevanja.

Poleg vseh teh vrst turizma se omenja še: zdravstveni ali kurativni, počitniški ali rekreativni, obmorski, gorski, mestni, zdraviliški, planinski, kulturni, eko, zeleni, športni, camping, verski,

študijski, nakupovalni, lovni, ribolovi, avtomobilski, yachting, kongresni, poslovni, delavski, socialni, turizem na kmetiji, romarski ali celo cerkveni turizem (prav tam, 27).

2.2 Turist

SURS (b. l.) pojem turist opredeljuje kot »osebo, ki potuje v kraj, ki ni del njenega običajnega okolja, in sicer zaradi preživljanja prostega časa (dopust, počitnice, potovanja), poslovnih ali drugih razlogov, vendar ti v kraju, ki je cilj potovanja, niso pridobitnega značaja (turist ne prejme plačila, nagrade) in tam vsaj enkrat prenoči, vendar zaporedno ne več kot 365-krat« (prav tam). (Statistični urad Republike Slovenije B.l.a).

2.3 Turistična ponudba

Mihalič in Planina (2002) pravita, da »turistično ponudbo označuje tista količina turističnih dobrin, ki so jo ponudniki pripravljene prodati pri dani ceni tega blaga« (prav tam, 108). Turistično ponudbo delita na primarno in sekundarno (prav tam, 109).

2.3.1 Primarna ponudba

»Primarna turistična ponudba obsega tiste dobrine, ki niso proizvod dela ali ki jih človek ne more več proizvajati v enaki kakovosti in z enako uporabno vrednostjo.« (Mihalič in Planina 2002, 110)

Primarni del ponudbe ima dva različna dela: naravne dobrine in antropogeni del.

Naravne dobrine so dobrine, ki jih človek ne more proizvajati niti ne more spreminjati njihove kakovosti. Te dobrine so dane po naravi, kar velja tako za količino in kakovost kot tudi za mesto in čas, v katerem jih najdemo. Mednje štejemo na primer podnebje, gore, jezera, morje, vrelce, podzemne jame, vegetacijsko odejo in obliko pokrajine. (Mihalič in Planina 2002, 113)

Antropogeni del primarne turistične ponudbe pa obsega »tiste dobrine, ki so proizvod človekovega dela, vendar jih je človek naredil v bližnji ali daljni preteklosti« (Mihalič in Planina 2002, 113).

2.3.2 Sekundarna ponudba

Sekundarna turistična ponudba je tista ponudba, ki jo »človek lahko proizvede z določeno kakovostjo in v zahtevani količini« (Mihalič in Planina 2002, 112).

Ta vsebuje tri dele:

- Osnovna infrastruktura
Turist jo uporablja samo posredno, sicer po njej ne povprašuje. Sem štejemo komunalno in osnovno prometno ureditev, na primer vodovod, kanalizacijo, električno in plinsko ureditev.
- Turistična infrastruktura
Turist po tem nenehno povprašuje, proizvajajo se proizvodi in nudijo storitve.
- Turistična superstruktura
To so blago in storitve v mnogih dejavnostih, npr. v gostinstvu, agencijah. To so proizvodi, ki jih turist kupi in porabi.

Najpomembnejše značilnosti turistične ponudbe so (Planina 1997, 150–151):

- raznovrstnost ponudbe,
- svojevrstna sestava ponudbe,
- velika vložena sredstva,
- slaba izraba zmogljivosti,
- nepremičnost ponudbe.

2.4 Turistično povpraševanje

Turistično povpraševanje predstavljajo sile na trgu, ki delujejo preko kupcev in se odločajo o nakupu kakšnega turističnega proizvoda po določeni ceni. Pri tem ločimo agregatno (skupno ali tržno) turistično povpraševanje po nekem turističnem proizvodu, ki ga predstavljajo vsi povpraševalci (kupci) takega proizvoda, in individualno (posameznikovo) turistično povpraševanje, ki ga predstavlja posamezen povpraševalec (kupec) turističnega proizvoda. (Nemec Rudež in Bojnec 2007, 49).

Dejavniki turističnega povpraševanja, ki je najbližje splošnemu modelu povpraševanja, so po Planinovem modelu (Mihalič in Planina, 2002, 47) razvrščeni na:

- potrebe po potovanju in turistični rekreaciji,
- privlačnost – količina in kakovost naravnih in kulturnih privlačnosti, vključno z možnostmi za njihovo turistično valorizacijo,
- dohodek – denarna sredstva, namenjena turistični potrošnji,
- prosti čas, razpoložljiv za turistično rekreacijo,
- iracionalni ali subjektivni dejavniki,
- agregatne cene za vse vrste dobrin, ki jih trošijo (ali so jih pripravljene trošiti) turisti.

Razvoj turizma na lokalno regionalnem nivoju

Na lokalno regionalnem nivoju je za uspešno uresničevanje turističnega razvoja še zlasti pomembno povezovanje in usklajevanje občinskih turističnih politik. »Vloga občin pri oblikovanju turistične politike na lokalni ravni zajema različne dejavnosti, od razvoja in urejanja komunalne in osnovne turistične infrastrukture, prostorskega planiranja, sofinanciranja turističnega razvoja do oblikovanja skupnih strateških usmeritev in politik na lokalni in regionalni ravni, zagotavljanja celovite turistične promocije na ravni občine ter ustvarjanja splošnega pozitivnega imidža lokalnega območja.« (Cvikl in Brezovec 2006, 46)

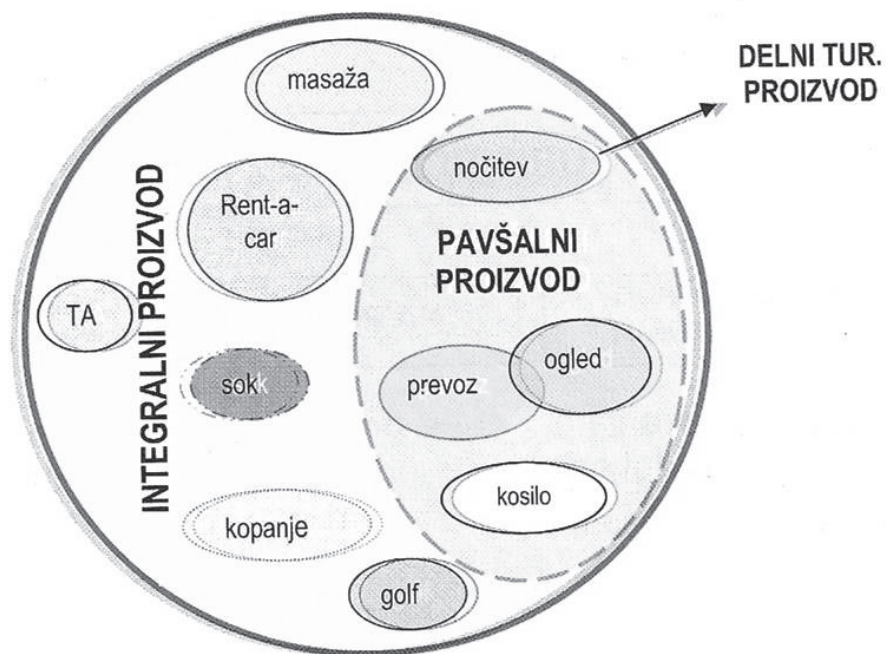
Cvikl in Brezovec (2006, 46) trdita, da je »razvojna uspešnost turistične dejavnosti odvisna od organiziranosti turizma na ravni turistične destinacije, kjer se oblikujejo integralni turistični proizvodi.« Pojem »turistična destinacija« številni avtorji opredelijo vsak s svojimi besedami, skupno pri tem pa jim je, da vsi omenjajo destinacijo kot kraj, kjer si lahko turist izbere atraktivnosti in znamenitosti, preživljanje časa počitnic ali enodnevnih izletov. Cvikl in Brezovec (2006, 67) omenjata, da »turistična destinacija predstavlja geografski prostor, na katerem se nahajajo posamezne turistične zanimivosti, ki so cilj turističnih potovanj, hkrati pa vsebujejo tudi vse, kar turist potrebuje za bivanje.«

Osnovni del turistične ponudbe je turistični proizvod. »Beseda 'proizvod' se sicer uporablja predvsem za poimenovanje materializiranih proizvodov, z določeno obliko in drugimi vidnimi lastnostmi. Na turističnem trgu pa se poimenovanje 'proizvod' uporablja predvsem za storitev, ki pravzaprav nima materialnega videza oziroma je materialnih vsebin turističnega proizvoda relativno zelo malo.« (Cvikl in Brezovec 2006, 62)

Turistični proizvod ima glede na način prodaje in dojetanje njegovega obsega več pojavnih oblik, saj vsebuje dobrine ter proizvode in storitve več ponudnikov. Oblike lahko delimo na:

- *parcialni ali delni proizvod* (gre za samostojen proizvod nekega ponudnika oziroma proizvajalca, ki se pojavi na trgu in tam dobi svojo ceno, npr. turistično kosilo, prevoz z letalom ali najem hotelske sobe,);
- *pavšalni proizvod* (gre za proizvod organizatorja turističnih potovanj, turističnih agencij in turističnih organizacij, organizator v njem združi dva ali več delnih turističnih proizvodov in jih v paketu proda po enotni pavšalni ceni);
- *celostni ali integralni turistični proizvod* (gre za proizvod, ki ga sestavlja več delnih proizvodov, to je celota vseh proizvodov oziroma storitev, kot jih vidi potrošnik).

Slika 1 prikazuje turistični proizvod v različnih pojavnih oblikah (parcialni oziroma delni proizvod, pavšalni proizvod in integralni ali celostni turistični proizvod).

Slika 1: Ponazoritev različnih oblik turističnega proizvoda

Vir: Cvikel in Brezovec 2006, 65.

3 TURISTIČNA PONUDBA NA ŠKOFJELOŠKEM

Občine škofjeloškega območja Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri že od leta 2000 sodelujejo v okviru skupne organizacije na področju turizma. Največji lokalni turistični organizaciji Lokalna turistična organizacija Blegoš in Razvojna agencija Sora sta se leta 2010 združili in od takrat naprej aktivnosti za povezovanje območja v skupno turistično destinacijo potekajo v okviru Turizma Škofja Loka. Ob reorganizaciji so oblikovali skupno destinacijsko turistično znamko s skupnim sloganom »Ena Loka, dve dolini, tri pogorja, neskončno zgodb«, prikazano na Sliki 2. Znamka izpostavlja najmočnejšo in na tujih trgih najbolj prepoznavno turistično ikono območja, to je Škofja Loka (Škofja Loka 2014).

Slika 2: Logotip skupne (krovne) turistične tržne znamke

Vir: Škofja Loka 2014.

Na trgu se občine med seboj dopolnjujejo v turistični ponudbi in se hkrati zavedajo, da lahko kot celota prispevajo k večji prepoznavnosti, boljši promociji in ne nazadnje zadovoljstvu turista, kar je ključno v turizmu.

Turistično ponudbo na območju Škofjeloškega po občinah lahko razdelimo na primarno (naravne danosti in kulturna dediščina) ter sekundarno (turistični proizvodi, nastanitvene zmogljivosti, tematske, kolesarske, pohodniške in učne poti, prireditve, muzeji, galerije, gostinska ponudba, ponudba lokalnih izdelkov) (Škofja Loka 2014).

3.1 Občina Škofja Loka

Mesto Škofja Loka se uvršča med najboljše ohranjena srednjeveška mesta v Sloveniji. Zaradi privlačnega pogleda na stari del mesta in ohranjanja pasijonske zgodbe je prepoznavno tudi v širšem evropskem prostoru. Mesto se na dveh straneh odpira v dolino: na eni strani Poljansko, na drugi Selško, vsaka dolina pa privablja s svojimi naravnimi in kulturnimi znamenitostmi (Škofja Loka 2014).

Turistična ponudba v občini Škofja Loka vključuje: Loški muzej, ki je bil (po razpoložljivih podatkih SURS-a iz leta 2008) poleg Muzeja na blejskem gradu najbolj obiskana kulturna točka na Gorenjskem. Poleg muzejev imajo turisti na voljo še številne možnosti ogledov spominskih hiš, galerij, pohodov in kolesarjenja po tematskih poteh okrog Škofje Loke. Dopolnilno ponudbo predstavlja tudi kulinarika tamkajšnjih gostinskih ponudnikov, na območju je uveljavljena tudi blagovna znamka Babica Jerca in Dedek Jaka, ki vključuje naravne izdelke iz škofjeloških hribov. Območje ima tudi aktiven in zelo kakovosten prireditveni utrip, tržnice kmetijskih izdelkov, prizadevajo pa si tudi za oživljanje in ohranitev rokodelske dediščine domačih obrtnikov (Škofja Loka 2014).

Turistična ponudba v občini Škofja Loka (Škofja Loka 2014)

Naravne znamenitosti:

- zeleno Škofjeloško hribovje,
- vodni viri,
- kraške jame (Lubniška jama in Kevderec pod Lubnikom, Marijino brezno, Migutovo brezno).

Kulturne znamenitosti:

- staro mestno jedro (veduta mesta, staro mesto v celoti),
- Loški grad,
- Škofjeloški pasijon,
- Kamniti oziroma Kapucinski most,
- Homanova hiša, Kašča,
- Stari Rotovž,
- Marijino znamenje, Martinova hiša (del mestnega obzidja),
- župnijska cerkev sv. Jakoba, cerkev Marijinega oznanjenja v Crngrobu,
- Nacetova hiša v Puštalu,
- Hudičeva brv.

Gostinska ponudba (Škofja Loka 2014)

Pod to ponudbo je bil zastavljen Leader projekt. Cilj je bil izboljšati kakovost gostinske ponudbe in njenega razvoja v smeri lokalno obarvane, avtentične ponudbe. V projekt Leader je bilo vključenih 14 gostinskih ponudnikov škofjeloškega območja.

- Znamka Babica Jerca in dedek Jaka

Pod blagovno znamko se predstavljajo in povezujejo turistični ponudniki iz škofjeloških hribov, katerih namen je ponudba domačih, naravnih izdelkov in pridelkov (med, medeni izdelki, marmelade, likerji, sokovi, žganja, pekovski izdelki, zelenjava, sadje).

- Tržnice kmetijskih izdelkov

Razvojna agencija Sora enkrat mesečno od marca do decembra organizira tržnice kmetijskih izdelkov in pridelkov po vseh štirih občinah, vsako sredo pa še ekološko tržnico v Škofji Loki.

Muzeji, galerije, spominske sobe, prireditve:

- Loški muzej,
- spominske hiše, galerije, ki prispevajo k dinamiki (Nacetova hiša, Groharjeva hiša), galerije (Sokolski dom, Groharjeva galerija, galerija Franceta Miheliča),
- glavne prireditve v Škofji Loki: Škofjeloški pasijon (vsakih šest let), Historial Škofja Loka (osrednja kulturno-zgodovinska prireditev), Pisana Loka (poletne in decembrske prireditve), Smučanje po starem, Pokal Loka, Kolesarjenje po starem, Sejem starin, O'glasbena Loka, Tek štirih mostov.

Tematske in pohodniške poti:

- tematske poti:
Pot treh gradov, Pot v Puštal, Pot v Crngrob, Godeška učna sprehajalna pot, Loška učna pot,
- pohodniške poti:
Škofja Loka–Lubnik, Škofja Loka–Križna Gora, Škofja Loka–Osolnik, Loška planinska pot.

Kolesarske poti:

- Loška kolesarska pot (dolga skupaj 300 kilometrov in razdeljena v 12 etap).

3.2 Občina Žiri

Žiri ležijo povsem na koncu Poljanske doline in so bile nekdam tik ob tako imenovani rapalski meji med kraljevinama Jugoslavijo in Italijo, zato jih še zdaj zaznamujejo ostanki utrdb Rupnikove linije iz obdobja med svetovnima vojnama, ki danes predstavljajo prvovrstno turistično destinacijo. Okolica Žirov je odeta v zeleno naravo in nudi mnogo možnosti za sprostitvev in aktivno preživljanje prostega časa, od kolesarjenja do pohodništva in teka. Vsako leto pa se tu odvijajo organizirane tradicionalne rekreativne prireditve. Občina Žiri je poznana po dolgoletni tradiciji čevljarstva in klekljane čipke (z razstavami v Muzeju Žiri). Na območju Žirov so zgrajene številne cerkve, na voljo je kar nekaj razgledišč z okoliških hribov na mesto Žiri. (Občina Žiri 2015)

Turistična ponudba v občini Žiri (Škofja Loka 2014)

Naravne znamenitosti:

- Matjaževe kamre,
- izviri z živim srebrom pri Podklancu,
- Maršotna jama,
- Račevsko ali Smreško jezero,
- Kamnita miza v Ravnah,
- številna razgledišča.

Kulturne znamenitosti:

- utrdbe Rupnikove linije,
- Muzej Žiri,
- cerkev sv. Martina in cerkev sv. Ane na Ledinici,
- podružnične cerkve sv. Lenarta na Dobračevi, sv. Janeza Krstnika na Goropekah in sv. Kancijana na Breznici,
- Matevžkova hiša,
- stara šola z zbirkami Muzejskega društva,
- Hiša klekljanih čipk A. Primožič 1888.

Tematske poti:

- Pot ob rapalski meji (Žiri–Mrzli vrh),
- Emina romarska pot.

Pohodniške poti:

- Žiri–Goli Vrh,
- Žiri–Vrsnik,
- Žiri–Goropeke–Vrh Sv. Treh Kraljev,
- Žiri–Ledinica–Mrzli vrh.

Kolesarski poti:

- Žirovski krog – vzhodni del,
- Žirovski krog – zahodni del.

Prireditve v Žireh

- Slovenski klekljarski dnevi,
- Moto zbor Sairach,
- Pohod ob rapalski meji.

3.3 Občina Železniki

Železniki so mesto z bogato tradicijo fužinarstva. Največja in najbolj mogočna značilnost Železnikov je prav ohranjeni plavž za taljenje železove rude. Gre za edinstveni primerek v Evropi, ki je zavarovan kot tehniški spomenik. V starem mestnem jedru je muzej, v katerem je prikazana šeststoletna zgodovina kraja s poudarkom na fužinarstvu, ter turistična poslovalnica.

Vas Dražgoše se ponaša s številnimi razgledi, na robu dražgoške gore pa je vzletišče, ki ob lepem vremenu privabi številne jadralne padalce in zmajarje. Ratitovec, najvišji vrh Škofjeloškega hribovja, privablja planince iz različnih smeri, ponuja razglede po celotnem Škofjeloškem hribovju, pa tudi po Julijskih in Kamniških Alpah.

V občini imajo tudi plavalni bazen. Najdragocenejša spominka na kraje Selške doline sta ročno izdelan medeni dražgoški kruhek in čipka iz Železnikov, ki je poznana tudi zunaj teh krajev (Škofja Loka 2014).

Turistična ponudba v občini Železniki (Škofja Loka 2014)

Naravne znamenitosti:

- Ratitovec (razgled z vrha naj bi bil eden najlepših v slovenskih gorah),
- Soriška planina,
- slap Šprucar,
- Davški slapovi,
- Lomski slap,
- slap Skočnik,
- naravni plezalni steni (v Plenšku in pod Sušo),
- barje Ledine na Jelovici.

»Del občine na območju Jelovice in Ratitovca spada v zaščiteno območje Natura 2000, kamor sodi tudi barje Ledine« (Škofja Loka 2015).

Kulturne znamenitosti:

- Muzej Železniki,
- plavž,
- klekljanje,
- Groharjeva hiša v Sorici,
- etnografski muzej v Davči,
- Dom Cankarjevega bataljona (Dražgoše),
- stari del Železnikov,

- cerkev Matere božje v Suši,
- rokodelska dediščina – klekljanje, Dražgoški kruhki in kovaštvo.

Tematske poti:

- Gozdna učna pot Kres,
- Fužinarsko-kovaška pot,
- Oglarska pot sv. Mohorja,
- Pot dražgoških spominov,
- Pot po Sorici,
- Pot v Sušo.

Pohodniške poti:

- Lovska pot na Miklavško goro,
- Pešpot po Zgornji Davči,
- Pohodniška pot pod obronki Ratitovca,
- Po sledih Rupnikove linije,
- Pot po rapalski meji,
- Pot preko Martinj Vrha,
- Pot v Geblarje.

Kolesarske poti:

- etape v občini Železniki,
- V Davčo k Davčarjem,
- Po sončnih pobočjih Ratitovca,
- Skok v Dražgoše,
- Golica, Lenart, Luša, Pot na Blegoš.

Prireditve:

- Luč v vodo,
- Čipkarski dnevi,
- Dan teric,
- Sadovi jeseni,
- Andrejev sejem,
- Groharjev teden.

3.4 Občina Gorenja vas - Poljane

Številni slovenski umetniki so v svojih delih predstavljali in opisovali lepote krajev v Poljanski dolini, med njimi pisatelj Ivan Tavčar, ki je v svojih delih poznan po knjigi *Cvetje v*

jeseni (po kateri je bil posnet tudi film, odigran prav v teh krajih), družina slikarjev Šubic in slikar Anton Ažbe.

Bogata naravna, zgodovinska in kulturna dediščina, dobro razvite in inovativne dejavnosti na kmetijah ter prijazni ljudje so značilnosti, ki opisujejo občino Gorenja vas - Poljane. Zajemajo raznolike priložnosti, ki jih je treba povezovati v kakovostne turistične programe in jih tržiti kot skupne proizvode celotne občine. Za občino je dodana vrednost čista neokrnjena narava za preživljanje številnih aktivnosti v njej, ki so sprostitvenega, rekreativnega in športnega značaja (Občina Gorenja vas - Poljane 2015a).

Turistična ponudba v občini Gorenja vas - Poljane

Poljanska dolina poleg lepe narave ponuja tudi domače dobrote številnih lokalnih turističnih ponudnikov, različne izdelke, od suhomesnatih izdelkov, likerja, žganja, marmelad, peciva, piškotov, kruha do mlečnih izdelkov, ki se predstavljajo pod lokalno znamko Pot Poljanskih dobrot. Poljanska dolina ima veliko ponudbo turističnih ponudnikov apartmajev, sobodajalcev, največ ponudnikov je na kmetijah, kjer turist lahko začuti popolno predanost gostoljubnosti in domačnosti. V veliko primerih lahko govorimo že o butičnem turizmu, za katerega si občina seveda prizadeva in h kateremu čedalje bolj stremi. Na Sliki 3 je prikazana blagovna znamka Poljanska dolina, dežela pod Blegošem (še v razvoju), na voljo pa bo tudi spletna stran Poljanske doline, ki bo v kratkem dobila svojo podobo.

Slika 3: Blagovna znamka: Poljanska dolina, dežela pod Blegošem

Vir: Občina Gorenja vas - Poljane 2015b.

Naravne znamenitosti

- Blegoš: sodi pod Naturo 2000.
- Slatuški slapovi: skupaj jih je sedem, nahajajo se na poti iz Javorij proti Žetini. Med njimi je tudi slap Podrancka, ki pozimi tako zamrzne, da je na njem možno plezati (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).
- Marmor Hotavlje: največje slovensko kamnoseško podjetje, ki ponuja tudi ogled podzemnega pridobivanja kamna in njegove obdelave (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).
- Izvir tople vode Kopačnica: V ozki dolini, natančneje pri Topličarju, je izvir termalne vode. Izvir so poznali že zelo zgodaj, saj je omenjen tudi v Urbarju loškega gospostva iz 17. stoletja. Voda vsebuje žveplene soli in z njenimi zdravilnimi učinki so kožne bolezni, za katerimi so zbolevali na primer idrijski rudarji zaradi taljenja živosrebrne rude, zdravili

že pred več kot dvesto leti. Danes aktivno tečejo prizadevanja, da toplice v dolini Kopačnice postanejo del zelene turistične ponudbe Poljanske doline, kjer bi vzpostavili butični, aktivni oziroma zdraviliški turizem (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).

3.4.1 Kulturne znamenitosti

- **Dvorec Visoko:** Dvorec na Visokem je bil prvič omenjen že v 14. stoletju in je eden najpomembnejših arhitekturnih spomenikov v Poljanski dolini. Predstavlja »višek kmečkega stavbarstva druge polovice 18. stoletja v Sloveniji« (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c). Prvi lastniki so bili freisinški škofje, njim je poslopje služilo kot lovski dvorec, leta 1650 je dvorec odkupila rodbina Kalan, od njih pa ga je po vrnitvi iz Ljubljane kupil pisatelj dr. Ivan Tavčar. Tik ob dvorcu stoji pisateljev bronasti kip, ob robu gozda nad njim pa je Tavčarjeva družinska grobnica. Na Visokem danes potekajo številne prireditve, kot so npr. svetovni Festival praženega krompirja, sajenje in pobiranje krompirja, Visoški tek. Od leta 2013 v njem ponujajo možnost civilne poroke.
- **Utrdbe Rupnikove linije:** Gre za sistem obrambnih utrd na ozemlju zahodne Slovenije. Linija je potekala tik ob rapalski meji, gradili pa so jo pred drugo svetovno vojno zaradi strahu pred morebitnim italijanskim napadom. Tri največje podzemne utrdbe, ki so tudi najbolj ohranjene v celotni liniji, so na Golem Vrhu, Hrastovem griču in Hlavčih Njivah. Rupnikovo linijo si je možno ogledati le v spremstvu vodnika. »V podzemni utrdbi na Golem Vrhu si je možno ogledati razstavo ostalin iz časa gradnje, v prostranih dvoranah pa vse leto potekajo tudi različne prireditve, kot so npr. balinanje z lesenimi krogli in številni koncerti pevskih zborov« (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).
- **Fortunov mlin:** Stoji v vasi Hotovlja blizu Poljan. Zgrajen je bil v 18. stoletju, razglašen je bil za kulturni spomenik lokalnega pomena (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).
- **Karlovski mlin:** V njem meljejo žito še na stari način in ponujajo številne domače dobrote (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).
- **Ažbetova domačija:** To je rojstna hiša slikarja Antona Ažbeta, ki je imel v Münchnu svojo lastno slikarsko šolo, v kateri so se poleg slovenskih izšolali tudi številni drugi svetovno znani slikarji. Hiša iz 17. stoletja stoji v vasi Dolenčice. V njej so uredili Ažbetovo spominsko sobo, pred hišo pa stoji slikarjev spomenik. (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c)
- **Kulturni center slikarjev Šubic (Štefanova hiša):** Deluje v rojstni hiši slikarjev Janeza (1850–1890) in Jurija Šubica (1855–1890). V drugi polovici 19. stoletja je tam živel njun oče Štefan z družino in vodil priznano rezbarsko delavnico, kulturni center pa zdaj skrbi za njihovo zapuščino in prepoznavnost. V hiši potekajo številne razstave tako domačih kot tujih ustvarjalcev, upravitelj pa skrbi za pestro dogajanje na različnih delavnicah.
- **Foto muzej Vlastja:** V muzeju je na ogled bogata zapuščina likovnih in fotografskih del Vlastje Simončiča ter njegovih filmskih pripomočkov, tudi takih, iz prvih začetkov fotografije (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).

3.4.2 Dogodki, prireditve, aktivnosti (doživljajski turizem)

V občini so na področju turizma zelo aktivna in polno delujoča društva. S prireditvami, dogodki in aktivnostmi si prizadevajo za popestritev utripa v krajih, v katerih delujejo, povezovanja ljudi med seboj; navsezadnje sta želja in cilj tudi privabiti čim več obiskovalcev od drugod.

Sekundarna ponudba

Pod sekundarno ponudbo uvrščamo razne aktivnosti oziroma prireditve v Poljanski dolini, ki delujejo preko različnih društev oziroma organizatorjev.

Društva, ki se trudijo za razvoj kraja, so (Statistični urad Republike Slovenije B.1.b):

- Turistično društvo Gorenja vas,
- Turistično društvo Žirovski Vrh,
- Turistično društvo Slajka Hotavlje,
- Turistično društvo Sovodenj,
- Turistično društvo Stari vrh,
- Društvo podeželja Kladje,
- Turistično društvo Javorje,
- Društvo podeželskih žena Blegoš.

Kulturna in umetniška društva (prav tam):

- Kulturno-športno društvo Škribovc Trebija,
- Kulturno-umetniško društvo Ivan Regen Gorenja vas,
- Kulturno-umetniško društvo Trata Gorenja vas,
- Kulturno-umetniško društvo Sovodenj,
- Kulturno društvo dr. Ivan Tavčar Poljane nad Škofjo Loko,
- Kulturno-umetniško društvo Zala.

Športna društva (prav tam):

- Športno društvo Marmor Hotavlje,
- Športno društvo Blegoš,
- Karate klub Ronin Poljane,
- Športno društvo Poljane,
- Športno društvo Sveti Urban,
- Planinsko društvo Gorenja vas,
- Društvo letalcev Kragulj Sovodenj,
- Strelsko društvo Gorenja vas,
- Športno društvo Partizan Gorenja vas,

- Košarkarski klub Gorenja vas,
- Planinsko društvo Sovodenj,
- Športno društvo Mladi vrh Poljane,
- Smučarski klub Poljane,
- Športno društvo Sovodenj,
- Jamarsko društvo Gorenja vas,
- Športno društvo Špik Lučine,
- Društvo OPV šport,
- Moto klub moto klapa 7,
- Športno društvo Preval,
- Športno društvo Slemene,
- Klub malega nogometa tridimenzionalni projekt,
- Plezalno društvo Cempin.

Dogodki (Škofja Loka 2014):

- Poroka na Visokem.

Prireditve (prav tam):

- Novoletni pohod na Blegoš,
- Novoletni rekreativni pohod na Bevkov vrh,
- rekreacijski pohod »Čez Blegoš na Lubnik«,
- Pokal Loka na Starem vrhu,
- Pohod treh generacij ob rapalski meji,
- Prvomajski pohod na Ermanovec,
- Dan Šmarnic na Slajki,
- Visoški tek,
- Teden podeželja na Loškem,
- Srečanje citrarjev na Ermanovcu,
- Srečanje harmonikarjev na Slemenih,
- Srečanje podeželskih žena na Blegošu,
- Kolesarski vzpon na Javorč,
- pohod po krožni pešpoti Javorje–Žetina–Javorje,
- Urekov pohod na Goro,
- Pohod skozi Zalo in Salamijada,
- Janez že kleplje,
- Tradicionalno srečanje na Blegošu,
- Lepo je res na deželi in Praznik žetve,
- Žegnanje konj na Hotavljah,
- Božični koncert v utrdbi Rupnikove linije,

- Dan oglarjev,
- Večer slovenskih podoknic in Semanji dan,
- mednarodna Gorsko hitrostna avtomobilistična dirka GHD Lučine,
- Festival karikature,
- vzpona s kolesi na Blegoš in Stari vrh,
- Gorski tek Kopačnica–Blegoš–Kopačnica (KBK).

Tematske poti (prav tam):

- Rupnikova linija,
- Pot poljanskih dobrot,
- Pot v Zalo,
- Gozdna učna pot Visoko,
- Čebelarska pot mimo sv. Urbana,
- Medvedkina pot.

Pohodniške poti (prav tam):

- Hotavlje–Blegoš,
- Hotavlje–Slajka,
- Gorenja vas–Žirovski vrh,
- Ermanovec–Slajka,
- Loška planinska pot, za katero skrbi PD Škofja Loka.

Kolesarske poti

Občina je leta 2013 vzpostavila tudi občinski kolesarski krog, ki ga je trasirala po občinskih mejah, dolg je 115 kilometrov, višinske razlike je 3400 metrov, razdeljen je v tri etape.

Druge kolesarske poti v občini so del Loške kolesarske poti. Etape so naslednje:

- v Vinharje,
- na Cerkljanski vrh, Ermanovec in Slajko.

Blegoš vabi (Občina Gorenja vas - Poljane 2015c).

3.4.3 Nastanitvene zmogljivosti v občini Gorenja vas - Poljane

Na območju Poljanske doline so številni turistični ponudniki z nastanitvenimi zmogljivostmi, tako s ponudbo apartmajev, sobodajalci kot ponudniki dopolnilne dejavnosti na kmetiji.

Apartmaji Pri Boštjanovcu

Turistična kmetija pri Boštjanovcu na Hotavljah nudi turistom apartmaje na kmetiji, primerna je zlasti za družine z otroki. Leta 2007 je kmetija prejela znak specializirane ponudbe Družinam z otroki prijazna turistična kmetija. Njihova ponudba poleg ogrevanega bazena, interneta, prostora za piknike, otroškega igrišča vključuje tudi jahanje. Bližina teh krajev pa v zimskih mesecih ponuja prijetno smuko na smučišču Cerkno, ki je le 15 minut oddaljeno od Hotavelj. Kraj je primeren tudi za kolesarjenje, ribarjenje v Sori, pohode po tamkajšnjih hribih, kot so Slajka, Blegoš in Ermanovec (Turistična kmetija pri Boštjanovcu 2015).

Turistična kmetija Ljubica

Turistična kmetija Ljubica iz Vinharij je samotna hribovska kmetija le nekaj kilometrov oddaljena od naselja Poljane. Leži na obrobju Polhograjskih dolomitov, lep razgled pa nudi na Škofjeloško hribovje, Julijske Alpe in Karavanke. Kmetija je le 25 kilometrov oddaljena od smučišča Cerkno, 13 km od smučišča na Starem vrhu, do Ljubljane je dobre pol ure vožnje z avtom. Turistična Kmetija Ljubica nudi bogato ponudbo doma pridelane ekološke hrane in prav zato je v letu 2008 prejela certifikat ekološke kmetije. Nudijo urejena prenočišča, praznovanja za zaključne družbe in poroke. V naravi imajo številne možnosti za rekreacijo, planinarjenje, kolesarjenje, pozimi pa smučanje. Na kmetiji imajo na ogled številne domače živali, npr. konje, osla, ovce, krave, race in zajce. Na kmetiji organizirajo tudi eko naravoslovne 3- in 5-dnevne tabore za vrtce in osnovne šole (Turistična kmetija Ljubica 2015).

Turizem na kmetiji Žgajnar

Turistična kmetija Žgajnar se nahaja v vasi Zapreval na nadmorski višini 860 metrov in leži na sredini smučišča Stari vrh.

V ponudbi imajo bogato domačo kulinariko, ki jo pripravi tamkajšnja gospodinja. Na kmetiji nudijo pozimi izposojajo sani in smučarske opreme. Turisti lahko uživajo v tako imenovani wellness ponudbi (finska savna, bazen, jakuzzi), na voljo pa je tudi rekreacijska soba. Poleti se lahko gostje odpravijo na daljše ali krajše izlete v naravo oziroma na pohod po bližnjih tematskih poteh. Na kmetiji imajo največ povratnih turistov iz Belgije, Nizozemske in Nemčije.

Leta 2000 je kmetija prejela turistični nagelj za razvoj turizma na Starem vrhu (Žgajnar Stari vrh 2015).

Turistična kmetija Ožbet

Kmetija leži na nadmorski višini 900 metrov v neposredni bližini Starega vrha, v vasi Četena Ravan. V vasi sta poleg kmetije Ožbet še dve turistični kmetiji: Tavčar in Davčen. Prijazni domačini s svojo gostoljubnostjo in domačo kulinariko dopolnjujejo svojo ponudbo. Organizirajo šole v naravi tako za šole kot tudi predšolske otroke. Otroci lahko sodelujejo pri peki kruha, molži in nabiranju zelišč. V poletnih mesecih pa kmetijo napolnijo njihovi stalni turisti iz Belgije, s katerimi so se, kot pravijo sami, srečanja sklenila v prijateljske vezi (Turistične kmetije 2015).

Turistična kmetija Tavčar

Na kmetiji, ki se nahaja v Četeni Ravni, organizirajo šole v naravi, naravoslovne tabore in nudijo možnost zaključnih družb. V bližini imajo številne možnosti za pohodništvo: Stari vrh, Blegoš, Koprivnik. V zimskem času pa imajo možnosti za smuko na Starem vrhu (Turistična kmetija Tavčar 2015).

Turistična kmetija Davčen

V vasi Četerna Ravan je še tretja turistična kmetija, Davčen. Na kmetiji prav tako nudijo naravoslovne tabore, v katerih je zajet pester program za otroke. Na voljo imajo tudi apartma, ki sprejme do štiri osebe. Velik poudarek je na njihovi tradicionalni kuhinji z domačimi mesnimi in mlečnimi izdelki. Od smučišča Stari vrh so oddaljeni dobrih 500 metrov (Davčen 2015).

Kmetija z nastanitvijo pri Ažbetu doma

Kmetija Pri Ažbetu doma se nahaja v vasi Dolenčice. Od smučišča Stari vrh je oddaljena le dva kilometra. Kmetija ponuja sprostitev v butično urejenem podeželskem ambientu, prežeto s kulturo in tradicijo. Turistom so na voljo sprostitevni programi in aktivnosti (finska savna in kmečka kopel). Na kmetiji imajo bogato ponudbo ekološke, doma pridelane hrane, od marmelad, domačih čajev, testenin, mesa in mlečnih izdelkov do sadja in zelenjave. Poleg pohodništva in kolesarjenja imajo gostje na voljo pozimi tudi smučanje, sankanje in drsanje (za goste imajo pripravljen tudi smučarski paket na Starem vrhu). Pri Ažbetu doma prirejajo tudi različne dogodke: koncerte, literarne večere, etnološka srečanja in dogodke za zaključene družbe. Na kmetiji omenjajo, da imajo zelo veliko gostov iz Nemčije, iz krajev, v katerih je deloval Anton Ažbe. Zlasti pozimi pa si gostje iz Ljubljane privoščijo razvajanje v njihovih wellness programih (Pri Ažbetu doma 2015).

Kmetija Matic

Kmetija Matic se nahaja na Hotavljah, v vasi ob cesti Škofja Loka–Žiri nasproti Gostilne Lipan. Kmetija je poznana po predelavi in prešanju sadja. Najbolj poznani izdelki, ki jih imajo v ponudbi, so: žgane pijače (medica, žganje, orehovec in borovničev liker), suho sadje (hruške, jabolka, slive), kis in sokovi, sadno vino in mošt. Poleg predelave sadja imajo na voljo tudi apartmaje. V bližini je kar nekaj kolesarskih in pohodniških točk, kot so npr. Slajka, Ermanovec in Blegoš. V reki Sori je na voljo ribolov. Na kmetiji omenjajo, da gostijo raznolike turiste, od tujih turistov, gostov, ki se oglasijo na tamkajšnjih bližnjih prireditvah (GHD Lučine, Semanji dan ...), prehodnih turistov na poti proti ostalim turističnim krajem (npr. v Bovec) do gostov, ki se oglasijo na seminarjih in delavnicah oziroma v okviru službenih obveznostih (Kmetija Matic 2015).

Kmetija odprtih vrat Pr' Andrejon

Kmetija leži na poti proti izhodiščni točki na Blegoš: Črni kal, Gorenja Žetina. Tudi na tej kmetiji je bogata domača kulinarika pretežno kosil oziroma jedi po naročilu. Ponudba vključuje zlasti jedi na žlico, sezonske jedi, domač kruh, kolone, ocvirkovo potico, raznovrstno pecivo, različna žganja in likerje. Nastanitvenih kapacitet na kmetiji nimajo. Kot zanimivost pa lahko omenimo, da je Gorenja Žetina, v kateri se kmetija nahaja, Jelovo Brdo iz filma, posnetega po Tavčarjevem delu Cvetje v jeseni (Freeweb 2015.)

Gostilna Blegoš

Gostilna stoji v središču vasi Javorje na nadmorski višini 700 metrov. Okolico obdajajo čudoviti hribi: Blegoš, Stari vrh, Mladi vrh, Koprivnik in Lubnik. Gostilna nudi obilo domače kulinarike in prenočišča v apartmajih. Organizirajo poroke, obletnice, poslovne sestanke in dogodke. V okolici imajo turisti številne možnosti za preživljanje prostega časa v naravi, od pohodništva in kolesarjenja do smučanja na Starem vrhu pozimi. (Blegoš 2015).

Gostišče in penzion Stari vrh

Gostišče stoji na smučišču Stari vrh nad Škofjo Loko na nadmorski višini 1032 metrov. Pozimi Stari vrh ponuja prijetno smuko na urejenem smučišču s prekrasnim pogledom na Karavanke in Kamniške Alpe. Od tu je možnost številnih izhodiščnih točk za krožne sprehajalne poti in kolesarjenje. V gostišču imajo bogato ponudbo domače kulinarike. Organizirajo nedeljska kosila, sindikalne zabave, zaključne družbe, obletnice, zaključke smučarskih tekem, prednovoletna srečanja in poroke, organizirajo pa tudi piknike. Na voljo imajo lepo urejena prenočišča. Njihovim gostom sta na voljo tudi savna in fitnes (Gostišče Stari vrh 2015).

Gostilna Lipan

Gostilna se nahaja v vasi Hotavlje. Poznana je daleč naokrog po zelo dobri in raznoliki kulinariki, tako domači kot mednarodni. Nudijo malice, nedeljska kosila, jedi po naročilu, pice. Organizirajo poroke, zabave za zaključne družbe, sindikalne zabave, obletnice. Na voljo imajo tudi lepo urejene apartmaje. Pri njih lahko dobite tudi ribiške dovolilnice (Gostilna Lipan 2015).

Apartmaji Gornik

Apartmaji se nahajajo le 300 metrov od smučišča Stari vrh. Na voljo so štirje apartmaji s 13 ležišči. V okolici imajo turisti za preživljanje prostega časa številne možnosti, kot so kolesarjenje, pohodništvo, smučanje, tenis in namizni tenis (Booking 2016a).

Apartma Ribič

Apartma Ribič se nahaja v vasi Laze, le dva kilometra od smučišča Cerčno. Nudijo apartma za sedem oseb. V okolici so številne možnosti za pohodništvo (Blegoš, Porezen) in kolesarjenje, pozimi pa za smuko na Črnem vrhu (Apartmaji direkt 2016).

Apartmaji Cvetje v jeseni

Apartmaji so na Visokem, le 300 metrov oddaljeni od Tavčarjevega dvorca. Na voljo imajo štiri apartmaje za 16 oseb. V ponudbi imajo brezplačno uporabo koles in kanujev. V okolici pa imajo turisti številne možnosti za kolesarjenje, pohodništvo, ribarjenje v Sori, pozimi pa smučanje na Starem vrhu (Cvetje v jeseni b. l.).

Pri Lenartu (butični hotel)

Butični hotel se nahaja tik pod Starim vrhom. Hotel je obnovljen slovenski kulturni spomenik iz 16. stoletja. V okolišu je poznan po butičnem turizmu, saj turista sprejmejo od začetka prihoda na letališču in ga popeljejo po lepih turističnih krajih po Sloveniji. V njihovem hotelu je na voljo pet sob in deset ležišč (Booking 2016b).

Koča na Blegošu

Koča stoji na nadmorski višini 1391 metrov. Na voljo imajo 26 ležišč in 35 skupnih ležišč. Vrh Blegoša ponuja številne razglede slovenskih gora in Loškega hribovja. V sami koči je na voljo bogata ponudba domače kulinarike. Koča je odprta od 1. maja do konca oktobra, od novembra do aprila pa le ob koncih tedna (Planinsko društvo Škofja Loka 2016).

Planinska koča na Ermanovcu

Koča leži na nadmorski višini 968 metrov, severozahodno od Ermanovca, tik pod vrhom Štora. Ponuja lep razgled proti zahodni Sloveniji in Julijskim Alpam. Izhodiščne točke do Ermanovca so: s Sovodnja, s Hotavelj čez Slajko, iz Kopačnice in s Trebije. Na voljo imajo štiri sobe s 14 ležišči in še 20 skupnih ležišč (Planinska zveza Slovenije 2016).

Dom na Slajki

Koča se nahaja na nadmorski višini 789 metrov nad vasjo Hotavlje v bližini Gorenje vasi. Izhodiščne točke za pohod so iz vasi Hotavlje (pešpot ali po cesti) in iz Stare Oselice. Koča je odprta ob koncu tedna (sobote in nedelje). Na voljo imajo domačo kulinariko, in sicer jedi na žlico. Vseh prenočišč je 25, od tega 12 enoposteljnih in 13 skupnih ležišč. Največji obisk je zadnjo nedeljo v maju, ko na Slajki pripravljajo tradicionalno prireditev Dan šmarnic (Hribi.net 2016a).

Zavetišče gorske straže na Jelencih

Zavetišče se nahaja na nadmorski višini 1185 metrov ob mali gozdni jasi na jugozahodnem pobočju Blegoša. Koča ima 20 ležišč. Od tu so možni številni vzponi na naslednje vrhove: Blegoš, Koprivnik, Mladi vrh, Malenski vrh in Črni vrh. Ker gre pretežno za prehodno točko, imajo v ponudbi le tople napitke in ostalo pijačo (Planinska zveza Slovenije 2016).

Lovska koča na Javorču

Koča se nahaja na nadmorski višini 901 meter severovzhodno od Žirov. Dostop na Javorč je iz Gorenje vasi in Žirov. Koča je odprta ob koncu tedna, na voljo je bogata ponudba hrane in pijače. Od tu se ponujajo prelepi razgledi na Julijske in Kamniške Alpe ter Škofjeloško hribovje (Hribi.net 2016b).

Ostali gostinski lokali in okrepčevalnice v Poljanski dolini:

- Gostilna na Vidmu,
- Gostilna Pr' Sedmic,
- Taverna Petra,
- Gostišče Jager,
- Domačija Pr' Brodarju,
- Gostilna Metka,
- Okrepčevalnica Matija,
- Pivovarna Gamsar.

V okviru projekta Leader (okusi loškega podeželja) so bili v letih 2012 in 2013 zbrani na območju Škofjeloškega številni recepti naših babic in dedkov, ki so predstavljeni v katalogu *Tradicionalne jedi s Škofjeloškega podeželja in gostiln*.

Projekt, v katerem so pripravili pestro izbiro okusov loškega podeželja, je povezala gostince in lokalne kmetovalce s Škofjeloškega. Od pestrosti zelenjave, gob in gozdnih sadežev, sadja, svežega in zdravega mesa, zelišč, medu in ostale hrane lokalnih pridelovalcev. Gostinci se zavedajo pomena zdravega prehranjevanja, ki temelji na sezonskih jedeh in živilih lokalnega izvora, in ga povezujejo s sodobnimi trendi, zato so zgoraj omenjene jedi osnova njihove kulinarčne ponudbe. Svojo ponudbo prilagajajo letnim časom. (Škofja Loka 2013)

V projekt Leader je na Škofjeloškem območju združenih 14 gostinsko-turističnih ponudnikov, od teh so v Poljanski dolini naslednji:

- Gostilna Lipan,
- Gostilna Metka,
- Taverna Petra,
- Gostilna Pr' Sedmic.

Ostali ponudniki na območju Škofjeloškega (Žiri, Železniki in Škofja Loka):

- Gostilna Pr' Birt,
- Gostilna pri Boštjanu,
- Gostilna Pri Danilu,
- Gostilna in pizzerija Pri Ingliču,
- Kašča,
- Bar Lunca,
- Gostilna Starman,
- Gostišče Pri Zalogarju,
- Gostišče Pri Županu,
- gostinsko podjetje Sklednik iz Žirov.

Jedi, ki so predstavljene v katalogu in so na voljo pri omenjenih gostinskih ponudnikih, so: »postrvji zvitki v marinadi, domača juha z drobnjakovimi štrukelji, loška smojka, ajdova kaša z zajčjim ragujem, skutini žličniki z rjavim maslom, orehi in sirom, fižol s suhim sadjem, visoška pečenka, dušeno koštrunovo meso, loška mešanica, loška medla, jabolčni kuhani štrukelj s cimetovo omako, orehova potica z lipovim čajem in jabolčnim sirom, dušena jabolka v malinah na skutinem obroču, pečene hruške s cimetom in medeno omako in polnozrnatni pehtranovi štruklji s skuto« (Okusi loškega podeželja, 2013).

4 OPREDELITEV STANJA TURISTIČNE PONUDBE NA OSNOVI ANKET IN INTERVJUJEV

Za zaključno projektno nalogo smo opravili intervju z vodjo turizma v Škofji Loki, Andrejo Križnar, ki skrbi za turistični razvoj celotnega škofjeloškega območja. Želeli smo pridobiti podatke o tem, katerih turistov je na Škofjeloškem največ ter kateri so turistično najzanimivejši dogodki in prireditve na Škofjeloškem. Namen intervjuja je bil tudi pridobiti informacije o tem, kakšna je turistična ponudba turizma v vseh štirih občinah, kje vodja turizma vidi slabosti in kje priložnosti, ki bi prispevale k pozitivnemu razvoju turizma celotnega območja, vseh štirih občin. Zanimala nas je tudi vizija razvoja turizma na Škofjeloškem. Intervju je potekal pisno po elektronski pošti, odgovore smo pustili v obliki, kot smo jih dobili od intervjuvanca.

4.1 Intervju z vodjo turizma Škofja Loka Andrejo Križnar

1. *Kateri turisti običajno zaidejo na vašo infotočko na Turizmu Škofja Loka?*

Poleg domačih gostov jih je največ iz Francije, Italije, Španije, Nemčije in Izraela.

Veliko gostov prihaja tudi iz Velike Britanije in ZDA ter Nizozemske in Belgije. Opazili smo tudi, da je vedno več obiska iz vzhodne Evrope: s Poljske, Češke, Madžarske in iz Rusije.

2. *Morda veste, kakšen je delež domačih in tujih gostov/turistov? Se morda povečuje?*

Domačih gostov je vedno največ, saj naš TIC poleg informiranja nudi tudi prodajo spominkov, prodajo vstopnic in smučarskih vozovnic, organizacijo poročnih protokolov v Škofji Loki in na Visokem ter organizacijo turističnih vodenj po Škofjeloškem.

V lanskem letu (2015) je naš TIC obiskalo 6882 obiskovalcev, od tega je bilo 3829 domačih gostov, kar predstavlja več kot polovico oz. 55 % turistov. Slabih 45 % je tujih turistov. V prejšnjih letih (2012–2014) je bilo domačih turistov 61 % in tujih turistov 39 %.

3. *Kako ocenjujete turistično ponudbo na Škofjeloškem in v občini Gorenja vas - Poljane v primerjavi z ostalo Slovenijo?*

Ponudbo ocenjujemo kot razdrobljeno in nepovezano, še vedno je preveč razdeljena po občinskih mejah. Za zdaj se tržijo le posamezni proizvodi in doživetja, ki jih tržijo posamezni ponudniki, Turizem Škofja Loka oziroma društva. Vsekakor pa je turistična ponudba dovolj prepričljiva za obisk tako domačih kot tujih turistov, zlasti tistih, ki si želijo počitnice preživeti na kmetiji, stran od mestnega vrveža, ki si želijo doživetij in aktivnosti v neposredni naravi, ter tistih, ki jih navdušuje staro mestno jedro Škofja Loka. Če govorimo konkretno o ponudbi na škofjeloškem območju, jo lahko razdelimo na primarno in sekundarno. Primarna zajema pokrajinsko raznolikost in privlačno kulturno krajino, lahko dostopno zeleno zaledje

(možnost za rekreacijo v naravi čez celo leto), velik del območja sodi pod Naturo 2000, številne naravne znamenitosti, a manjšega formata, npr. razgledne točke, bogata kulturna dediščina in zgodovinsko mestno jedro Škofja Loka. Sekundarna ponudba pa zajema ključno gostinsko ponudbo (projekt Leader, okusi Loškega podeželja), turistične kmetije (zlasti v občini Gorenja vas - Poljane) z dopolnilno dejavnostjo, s katero se ponudniki s svojimi izdelki tržijo pod znamko Pot Poljanskih dobrot, na območju Škofjeloškega je razvita znamka Babica Jerca in Dedek Jaka, v vseh štirih občinah so prisotne tržnice.

Za boljšo turistično ponudbo bi bilo treba še kar nekaj postoriti, da bi dvignili njen nivo, kot npr. kolesarske poti v nižinskem delu potekajo zlasti po glavni cesti in bi bilo treba kaj narediti za večjo varnost, mnogo je tematskih poti, ki pa so neustrezno označene in neurejene, kljub temu se razvijajo nove. Za turiste na celotnem Škofjeloškem manjka kompleks, v katerem bi bila locirana večja skupina turistov na enem mestu (zlasti več avtobusov hkrati), turistično ponudbo na škofjeloškem območju bi bilo treba združiti v integralni turistični proizvod z vsemi štirimi občinami.

4. Katere prireditve privabijo največ turistov?

Na Škofjeloškem je kar nekaj prireditev in dogodkov, ki privabijo veliko mero turistov, najodmevnejši pa so: Historial Škofja Loka, Tek štirih mostov, Dan oglarjev, Lepo je res na deželi ter Praznik žetve, LUFT, Škofjeloška noč in Rokodelski dogodek na Visokem.

5. Katere so, po vašem mnenju, prednosti in pomanjkljivosti turizma na Škofjeloškem? Kaj pa v občini Gorenja vas - Poljane?

Prednost na Škofjeloškem je že sama lega kraja. Zelo blizu so Ljubljana in nekatera prepoznavna gorenjska turistična središča, blizu je mednarodno letališče. Cela Gorenjska je močna in prepoznavna turistična regija, škofjeloško področje pa je del nje, turistom privlačna je tudi kombinacija starega mestnega jedra in narave oziroma podeželja, zgodovina Škofjeloškega pa je osnova za bogato in živo kulturno dediščino.

Med pomanjkljivosti na Škofjeloškem območju (razen mestnega jedra Škofje Loke) lahko navedemo premalo nastanitvenih kapacitet, tu ni večjih turističnih ponudnikov, ponudba je nepovezana, turizem za zdaj še ne prinaša finančnih učinkov.

Prednosti v občini Gorenja vas - Poljane so razgledišča, pokrajina kot taka, bogata ustvarjalna zgodovina (Tavčar, Šubic, Ažbe ...), številne kmetije z dopolnilnimi dejavnostmi (Pot poljanskih dobrot), smučišče Stari vrh, hribi, kmetije, ki ponujajo prostor za mir in počitek.

Pomanjkljivosti v občini Gorenja vas - Poljane so pomanjkanje inovativnih, razlikovalnih turističnih proizvodov, nepovezanost ponudbe in premočno postavljanje občinskih mej, nestrokovnost in neznanje turističnih delavcev, zaostajanje na področju digitalnega trženja.

6. Kakšna je vaša vizija razvoja turizma na Škofjeloškem?

Vizijo smo oblikovali v strategiji turizma za Škofjeloško območje 2020+. Želimo, da bi celotno škofjeloško območje postala prepoznavna in hkrati zaželena alpska turistična destinacija, saj je umeščena v predalpski prostor, ki ima privlačno in konkurenčno ponudbo tako za enodnevni kot za daljši oddih. Na Gorenjskem je naše območje po prepoznavnosti takoj za Bledom, Bohinjem in Kranjsko Goro.

Prav tako želimo, da bi škofjeloško območje postalo privlačna destinacija za tuje turiste, ki so sicer nastanjeni v Ljubljani ali drugih gorenjskih turističnih središčih, da bi bila to stacionarna destinacija za aktiven oddih in spoznavanje kulturne in naravne dediščine. Zaradi odlične lege je območje zelo prikladno za odkrivanje Slovenije, tu je tudi vir neskončnih zgodb, ki jih mnogi Slovenci poznajo še iz šole in so toliko zanimivejši za izlet, obisk prireditev, za oddih ali navdih.

Ugotovitve

Vodja Turizma Škofja Loka pojasnjuje, da škofjeloško območje obišče največ domačih turistov. Iz njenih odgovorov lahko ugotovimo, da ni neke »top« turistične ponudbe, ki bi bila prepričljiva za tuje turiste, kot so npr. Postojnska jama, Bled, Kranjska Gora itd. Glede na to bi bilo smiselno poiskati neki nov turistični produkt, turistično zanimivost, ki bi pritegnila turiste tudi na škofjeloško območje oziroma bi lahko to dosegli že z obstoječim turističnim programom, ki bi ga samo še dopolnili ali programe združili med seboj in jih ponudili kot integralni produkt. Vodja omenja, da v turizmu še ni večjega finančnega učinka, kar pa bi lahko dosegli prav z večjim povezovanjem in sodelovanjem občin med seboj.

4.2 Intervju z županom občine Gorenja vas - Poljane Milanom Čadežem

V intervjuju z županom smo skušali dobiti informacije o tem, kako občina Gorenja vas - Poljane deluje znotraj Škofjeloškega, ki smo ga geografsko opredelili kot Škofjo Loko s starim mestnim jedrom in z obema dolinama, Selško in Poljansko, ter v sodelovanju z različnimi organizatorji prireditev in dogodkov, skupnem urejanju infrastrukture na tem območju ipd. Želeli smo izvedeti, kateri so ključni dejavniki v občini za razvoj turizma, katere so atraktivnosti turizma v Poljanski dolini, ki privabijo največ turistov, kakšno je povezovanje znotraj in zunaj občine ter kakšno vizijo razvoja vidi v prihodnje v občini. Intervju je potekal pisno po elektronski pošti, odgovore smo pustili v obliki, kot smo jih dobili od intervjuvanca.

1. Kaj se vam zdi ključno za razvoj turizma v Poljanski dolini?

Za razvoj turizma v Poljanski dolini je ključnega pomena neokrnjena in razgibana narava, ohranjeno in živo podeželje, ki obiskovalcem omogočata aktivno preživljanje prostega časa in

rekreacije ter kakovostno in pristno domačo kulinariko. Pomemben je tudi bogat umetniški utrip, bogata obrtna in rokodelska tradicija. Imamo nekaj pomembnih kulturnih spomenikov, ki vse bolj dobivajo veljavo. Poljanska dolina ima tudi dobro geografsko lego, saj je v bližini Ljubljane, letališča in drugih pomembnih gorenjskih turističnih centrov, največje bogastvo pa so prijazni ljudje.

2. Na čem trenutno temelji razvoj turizma?

Razvoj turizma trenutno temelji na urejanju pomembnih kulturnih spomenikov, kolesarskih in pohodnih poti ter spodbujanju dopolnilnih dejavnosti. Trudimo se s promocijo celotne Poljanske doline in ne samo naše občine. Na osnovi strategije turizma se trudimo vzpostaviti nekatere dodatne aktivnosti in produkte, ki bodo ponazarjali našo krovno zgodbo – ljubezensko zgodbo. Ta v osnovi temelji na Tavčarjevem Cvetju v jeseni, vendar poudarja tudi navezanost domačinov na svojo zemljo, njihovo srčnost in bogato tradicijo.

3. Kateri so glavni produkti, na katere dajete največ poudarka?

Glavni produkti:

- Tavčarjev dvorec na Visokem: gre za enega najpomembnejših arhitekturnih spomenikov v Poljanski dolini in hkrati predstavlja višek kmečkega stavbarstva iz druge polovice 18. stoletja v Sloveniji ter s svojo bogato zgodovino in močnim nabojem kulturne dediščine, ki smo jo prejeli od predhodnih rodov, skriva v sebi izjemne potenciale za nadaljnji razvoj. V dvorcu postopno urejamo notranjost in zunanost, dodajamo drobne zanimivosti; vzpostavili smo nov produkt Poroka na Visokem, kjer se lahko pari poročijo v dvorcu ali pred njim; okolica dvorca postaja tudi vse bolj zanimiva za različne odmevne in izjemno dobro obiskane prireditve. V treh letih ga nameravamo odpreti za celo leto.
- Rupnikova linija: utrdbe postajajo vse bolj prepoznavne in atraktivne; zanimivo je, da smo nekakšen paradni konj v zvezi z urejanjem in promocijo te zanimive zgodovinsko-arhitekturne dediščine, saj se po nasvete in pomoč k nam obračajo tudi druge občine (Radovljica, Vrhnika). V utrdbi je zdaj urejena stalna razstava ostalin iz časa gradnje, prostrane dvorane pa skozi vse leto ponujajo izjemen prostor za različne prireditve – koncerte, igrane uprizoritve, balinanje z lesenimi kroglami in druge različne družabne dogodke, organizirali smo tudi vodene ogledne enkrat tedensko. Do utrdb smo uredili krajšo tematsko pot, primerno za vse pohodnike, tudi otroke in starejše. Po poti nas vodijo obvestilne table, ki s karikaturami priznanega domačega karikaturlista ponazarjajo delo in gradnjo utrdb.
- Šubičeva hiša postaja kulturno središče Poljanske doline, kjer deluje kulturni center z bogato razvejano razstavno, ustvarjalno in pedagoško dejavnostjo. V prvem nadstropju, kjer je do prve polovice 20. stoletja delovala rezbarska delavnica, je urejena stalna razstava o življenju in delu slikarjev Šubicev, na novo je urejena zbirka v drugem nadstropju, urejeni sta dve razstavnici galeriji ter prireditveni prostor. V objektu potekajo

doživljajske delavnice in različne prireditve, med katerimi je najodmevnejši vseslovenski festival karikatur.

- Smučišče Stari vrh – spodbujanje k oživitvi in nadgradnji ponudbe; treba bo vzpostaviti tudi močno poletno sezono, v zimskem času je smučišče že sedaj največji generator turistične ponudbe in v zaledju slednjega se je že pred desetletji razvila vrsta kmečkih turizmov, ki še vedno uspešno delujejo.
- Spodbujanje aktivnega in zdravega življenja – urejanje kolesarskih in pohodnih poti; pred nekaj leti smo vzpostavili občinski kolesarski krog, ki poteka približno po mejah naše občine. Poiskali smo pot, na kateri so najlepše, najatraktivnejše točke in točke z najlepšim razgledom v naši občini. Kolesarji se tam ustavljajo, razgledajo, spočijejo in okrepcajo. Za spodbudo h kolesarjenju občina vsako leto pripravi tudi praktične nagrade za vse, ki jim uspe krog prevoziti. Na podoben način bomo vzpostavili tudi občinski pohodni krog.

4. Kako želite vzpostaviti vizijo celoletnega turizma v Poljanski dolini?

Vizija nam narekuje, da celotno škofjeloško območje postane prepoznavna in zaželena turistična destinacija s privlačno in konkurenčno ponudbo. Postalo naj bi obvezna destinacija za goste, ki bivajo v Ljubljani ali gorenjskih turističnih središčih, obenem pa privlačna destinacija za aktivne počitnice in spoznavanje naravne in kulturne dediščine. Da bo to uresničljivo, je potrebno sodelovanje med ljudmi, organizacijami, področji in projekti. Zgraditi moramo potrebno infrastrukturo, vzpostaviti in urediti atrakcije, potrebne storitve in privlačne ter inovativne proizvode.

5. Glede na to, da je krovna organizacija, ki bdi nad razvojem turizma, Razvojna agencija Sora s Turizmom Škofja Loka, kako pomembno se vam zdi, da za promocijo Poljanske doline veliko postorite tudi sami v občini?

Turizem Škofja Loka je povezovalni člen celotnega škofjeloškega območja, ki združuje vse štiri občine (Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Železniki, Žiri). Na ta način smo večji, močnejši in bolj prepoznavni. Skrbi za celovito turistično ponudbo področja ter vključevanje turistične ponudbe in ponudnikov v različne projekte – skupne vsem štirim občinam. Predvsem pa skrbi za informiranje in promocijo destinacije Škofjeloško. Na občini pa se trudimo, da z urejanjem infrastrukture, znamenitosti, z informiranjem in spodbujanjem ljudi čim več pripomoremo k privlačnemu, zdravemu in prijetnemu okolju za obiskovalce tudi sami.

6. Kako pomembno se vam zdi povezovanje ne le znotraj Poljanske doline, ampak na širšem škofjeloškem območju?

Povezovanje je izrednega pomena, saj z njim svojo ponudbo lahko oblikujemo v zaokroženo turistično destinacijo. Če bomo gostom ponudili povezana doživetja, bomo močnejši, na trgu pa privlačnejši in konkurenčnejši. Posamezni kraji imajo za učinkovito nastopanje na trgu

premalo, če pa se združujemo in nadgrajujemo ponudbo, postajamo vse večji in bolj zanimivi. Naučili smo se že, da pri večjih odmevnih dogodkih nastopamo skupaj, npr. predstavitev različnih obrtnikov, ponudnikov, pridelovalcev ... Na ta način nas obišče več ljudi, ki so z izvedbo zadovoljni in se radi vračajo. Pri naši zadnji večji prireditvi – Veselje ob odprtju obvoznice – je moči združilo več kot 60 različnih ponudnikov iz celotne Poljanske doline.

7. *Kakšna je vizija občine v turizmu v prihodnje? Kako in na kakšen način je ta vizija uresničljiva?*

V prihodnje nameravamo urediti dvorec na Visokem do te mere, da bo za goste odprt vse leto, kar pomeni, da je treba urediti ogrevanje, vzpostaviti sanitarije znotraj dvorca, postaviti razstavo, trgovinico s spominki. Slednjo nameravamo urediti tudi v Šubičevi hiši, poleg tega pa nameravamo pri vseh ključnih turističnih ponudnikih uvesti celostno urejeno ponudbo domačih pridelkov in izdelkov prepoznavne in že dobro uveljavljene blagovne znamke Dedek Jaka in Babica Jerca.

Velik potencial predstavljajo tudi toplice v dolini Kopačnice, ki bi z atraktivno ponudbo lahko v naše kraje privabile veliko novih obiskovalcev. V dolini je namreč vrelec tople vode, ob katerem je urejeno manjše kopališče, izdelani pa so tudi že prostorski načrti za izgradnjo toplic po modelu »glamping« turizma, po katerem je med turisti v zadnjem obdobju čedalje večje povpraševanje.

Še vedno pa bo treba vlagati tudi v utrdbe in promocijo Rupnikove linije, ki je pri nas res izredno dobro ohranjena in lahko postane ena največjih znamenitosti medvojne zgodovine. Tudi vse ostale že omenjene znamenitosti in posebnosti bomo nadgrajevali tudi v prihodnje. Seveda pa bo vse to mogoče le ob zadostnih finančnih sredstvih in morebitnih zasebnih investitorjih.

8. *Ali se vam zdi smiselno narediti tudi korak v smeri zelenega, eko turizma, glede na to, da lahko Poljanska dolina ponudi neokrnjeno naravo in veliko aktivnosti v njej?*

Ena naših najmočnejših priložnosti je tudi zeleni turizem. Znano je, da turisti v Sloveniji najbolj cenijo lepo in neokrnjeno naravo. Pri nas je narava res čudovita, pokrajina razgibana in primerna za različne aktivnosti. Na našem področju so še vedno lepo ohranjeni naravna dediščina ter raznolike rastlinske in živalske vrste. Skozi promocijo Poljanske doline tudi spodbujamo k ohranjanju in prikazu tradicionalnih znanj ter različnih dopolnilnih dejavnosti. Torej, eko turizem pri nas že kar na polno izvajamo.

Ugotovitve

Iz intervjuja lahko ugotovimo, da je v občini Gorenja vas - Poljane ključnega pomena neokrnjena narava, ki poleti turistom ponuja različne oblike sprostitve (kolesarjenje, pohodništvo), pozimi pa smučanje na Starem vrhu. Poleg narave je turistom na voljo še bogata kulturna dediščina, na primer pisatelja Ivana Tavčarja, slikarjev rodbine Šubic in Antona Ažbeta. Med trenutno najatraktivnejšimi turističnimi točkami, ki privabijo največ obiskovalcev oz. turistov v občino, župan omenja prireditve, dogodke in izlete ter Šubičevo hišo, Tavčarjev dvorec na Visokem in Rupnikovo linijo. V prihodnosti si mnogo obeta od novozgrajenega kompleksa – term v Kopačnici ter še več novih atraktivnih produktov v turizmu. Kot sekundarno turistično ponudbo župan navaja dobro kulinariko ponudnikov (kmečki turizem, gostinci) ter možnost nakupa lokalnih pridelkov, ki so združeni v znamko Pot poljanskih dobrot. Glede turizma v občini lahko ugotovimo, da je župan zelo naklonjen razvoju turizma, novim produktom, povezovanju turističnih ponudnikov v Poljanski dolini in občinami med seboj.

4.3 Intervju s predsednico Gorenjske turistične zveze Lucijo Kavčič

Iz intervjuja s predsednico Gorenjske turistične zveze (v nadaljevanju GTZ) smo želeli pridobiti podatke, kako se turistična društva povezujejo na širšem regijskem območju Gorenjske, kakšno je povezovanje in sodelovanje med društvi na tem območju ter katere so glavne aktivnosti, naloge društva. Intervju je potekal pisno po elektronski pošti, odgovore smo pustili v obliki, kot smo jih dobili od intervjuvanke.

1. Kakšno vlogo ima pri razvoju turizma in turističnih dejavnosti krovna regijska organizacija – GTZ?

GTZ spodbuja turizem v smislu povezovanja, svetovanja, skupne promocije (na spletni strani, zamišljen je tudi skupni katalog prireditev), spodbuja urejanje krajev z vsakoletnim podeljevanjem priznanj za najlepše urejene izletniške kraje, manjša mesta, druge kraje in hribovske kraje. Spodbujamo tudi ponovno postavitve gorenjskega nageljna na okenske police, za kar prav tako podeljujemo priznanja. Vsekakor se trudimo turistična društva spodbujati k vključevanju podmladka, ker je opazen velik upad mladega kadra v društvih. Skupaj s Turistično zvezo Slovenije se trudimo tudi na tem področju.

2. Kako se v njej povezujejo društva? Ali je njihovo sodelovanje zgledno ali po vašem mnenju še obstaja možnost nadgradnje?

Povezovanje se je nekako šele začelo. Vsako društvo posebej se zdi samo sebi zadostno in nima ne časa ne volje se prav posebej povezovati, če od tega nima nekih koristi. Povezave vsekakor morajo biti v smislu sodelovanja in medsebojne pomoči in izmenjave dobrih praks. V prihodnje je naša želja povezati se v dobrih turističnih programih.

3. *Koliko k razvoju turizma in turističnih dejavnosti s svojo dejavnostjo prispevajo turistična društva?*

Društva imajo različno velik vpliv. Ponekod so to že kar prava podjetja, drugje gre zgolj za ljubiteljsko dejavnost. Če je članstvo v društvu polno idej, potem mnogo prispeva k razvoju turizma in nasploh lokalne skupnosti. Težko je posploševati, ker je situacija od društva do društva zelo različna. Nekateri se trudijo seči čim širše, drugi delujejo le na lokalnem nivoju in ne delajo toliko na širši prepoznavnosti. Odvisno od dejavnosti, vrste prireditev, vrste dogodkov, ki jih organizirajo. Nekatera društva prispevajo z idejami k novim turističnim produktom, ki privabljajo tudi turiste od drugje, vendar je tega v slabše razvitih turističnih krajih precej malo. Izjeme so večji turistični kraji, kot so Bled, Bohinj, Škofja Loka, Kranj in podobni.

4. *Kakšno vlogo imajo kot delni nosilci razvoja turizma v regiji?*

Zagotovo prispevajo k razvoju kraja, druženju, h kvalitetnemu preživljanju prostega časa članov, s kvalitetnimi programi navdušujejo obiskovalce dogodkov.

5. *Se vam zdi, da tradicionalne in druge prireditve v njihovi organizaciji veliko pripomorejo k promociji turizma?*

Prireditve vsekakor pripomorejo k promociji turizma, niso pa dovolj. So neko vabilo v kraj, ki vzpostavijo prvi stik s krajem. Če sta ljudem vzdušje in ponudba kraja všeč, se vrnejo še ob drugih priložnostih. Tu je seveda pomembno, da je zagotovljen program preživljanja prostega časa in pa nočitvene kapacitete, katerih lastniki se znajo povezovati z društvi. Preko večjih prireditev, ki so širše oglaševane, veliko pripomorejo k prepoznavnosti. Je pa vsaka aktivnost, vsaka pojavitev v medijih, spletnih straneh, katalogih kamenček v mozaiku.

6. *Koliko razvoj turizma v regiji podpirajo posamezne občine in koliko druge turistične organizacije (LTO, agencije)?*

Občine zelo različno podpirajo razvoj turizma. Za občino Gorenja vas - Poljane lahko rečem, da ga podpira zelo močno. Sredstev za nove turistične programe, ki jih pripravljajo turistična društva, bi bilo lahko več, saj priprava novega programa, npr. vzpostavitev nove tematske poti ali popolna obnova stare, zahteva kar precej sredstev. Druge turistične organizacije pomagajo pri skupni promociji, pri koordiniranju, organiziranju različnih svetovanj, kar je vsekakor dobrodošlo. Od občine do občine so različno oblikovani javni razpisi, ki razpisujejo sredstva za delovanje turističnih društev in njihovih aktivnosti. Razdelitev sredstev temelji na veljavnih sprejetih pravilnikih.

7. *Kje vidite prednosti (morda tudi slabosti) povezovanja na regionalni ravni?*

Prednost je raznolikost, izmenjava izkušenj ter prenos dobrih praks med društvi. Slabost pa je seveda, kot smo že omenili, da so društva bolj lokalno naravnana (bolj zaprtega tipa).

8. *Kakšna je vizija razvoja turizma krovne regijske organizacije, torej GTZ?*

Vizija, ki smo jo zastavili skupaj, je v povezovanju društev, pomoč pri prijavah na razpise, skupni programi za turiste.

9. *Kako in na kakšen način je ta vizija uresničljiva?*

Z osebnim spoznavanjem predstavnikov društev, z vzpostavitvijo delovnih skupin, ki bi skrbela za povezovanje, in pa razvoj novih turističnih produktov, ki bi tematsko povezovali Gorenjsko med sabo.

Ugotovitve

Iz intervjuja lahko povzamemo, da se društva na celotnem gorenjskem območju uveljavljajo predvsem preko dogodkov, prireditev in preko različnih programov. Za prepoznavnost krajev oziroma obisk turistov pa so te aktivnosti društev premalo. Slabost pri delovanju društev je primanjkanje podmladka – mladine, ki je dovzetna za nove ideje, boljše povezovanje in sodelovanje med društvi. V občini Gorenja vas - Poljane je čutiti, da so turistična društva dobro sprejeta in uživajo podporo le-te, širše po regiji pa ni večjega sodelovanja in povezovanja, če v tem društva ne vidijo neke koristi.

4.4 Anketa med aktualnimi turističnimi ponudniki in organizatorji v občini Gorenja vas - poljane

4.4.1 Namen raziskave

Namen raziskave je analizirati in ugotoviti trenutno stanje turizma v občini Gorenja vas - Poljane še z vidika ponudnikov in turistov. Iz anketnega vprašalnika smo skušali na podlagi prednosti in slabosti, torej pohval in pripomb, predvideti potencialne možnosti razvoja turistične ponudbe za dodatno trženje v občini.

Da smo z anketnim vprašalnikom pridobili čim večjo mero raznolikosti podatkov in idej, smo prvi anketni vprašalnik ponudili turističnim ponudnikom, organizatorjem in društvom, drugega pa domačim in tujim turistom.

4.4.2 Cilj raziskave

Teoretični del naloge o turistični ponudbi smo skušali preveriti na konkretnem stanju turizma v občini Gorenja vas - Poljane. Zato je bil cilj naloge, da si na podlagi teorije in anketnih vprašalnikov pridobimo skupne rešitve, ideje oziroma predloge glede razvoja turizma v občini. S pridobljenimi podatki smo želeli odkriti še kakšno novo obliko turističnih doživetij oziroma pridobiti priložnosti za več celoletnega turizma v občini.

4.4.3 Izvedba raziskave

V tržni raziskavi smo uporabili primarne in sekundarne podatke.

Primarni podatki

Kot primarni vir podatkov smo uporabili dva anketna vprašalnika, in sicer je bil prvi anketni vprašalnik namenjen turističnim ponudnikom, društvom in organizatorjem. Drugi anketni vprašalnik pa je bil namenjen domačim in tujim turistom.

Sekundarni podatki

Med sekundarne podatke lahko uvrstimo literaturo Skupni strateški razvoj, trženjski dokument za področje turizma območja občin Gorenja vas - Poljane, Škofja Loka, Železniki in Žiri, katalog Poljanska dolina pod Blegošem in katalog Pot Poljanskih dobrot.

Prvi anketni vprašalnik smo opravili pri turističnih ponudnikih, organizatorjih in turističnih društvih v občini Gorenja vas - Poljane. Med njimi je bila anketa izvedena pri: enem organizatorju prireditev in dogodkov, enem turističnem ponudniku butičnega hotela, treh turističnih društvih, štirih ponudnikih apartmajev, sedmih ponudnikih na turističnih kmetijah in dveh okrepevalnicah s prenočišči. Ker turistični ponudniki niso najbolj naklonjeni anketam in neradi izpolnjujejo anketne vprašalnike preko elektronske pošte, smo se v večini primerov pri njih osebno oglasili, kjer so nam bili na voljo še z dodatnimi pogovori in dejanskim pogledom na turizem v občini. Nekaj anketnih vprašalnikov pa je bilo izpolnjenih preko elektronske pošte. Raziskavo smo opravili v obdobju od 1. julija do 25. oktobra 2015, torej v turistično bolj obiskanih mesecih.

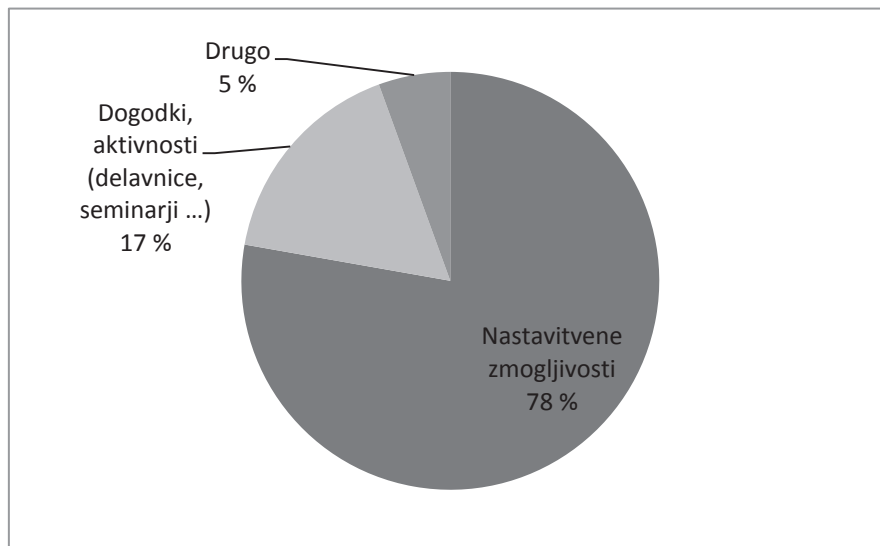
Drugi anketni vprašalnik je izpolnilo 64 turistov, od tega 25 tujih turistov, ki so v večji meri v občini preživljali počitnice. Po pripovedovanju turističnih ponudnikov je bilo med njimi 39 domačih turistov, prehodnih turistov, deloma pa prav tako turisti, ki so tu preživljali počitnice. Anketne vprašalnike so tuji in domači turisti v večini primerov izpolnili pri samih turističnih ponudnikih (okrepevalnica s prenočišči, turistične kmetije), nekaj pa je bilo izpolnjenih na infotočki turizma v Škofji Loki. Anketne vprašalnike so turisti izpolnjevali od 1. julija do 25. oktobra 2015.

Vprašalnik za turistične ponudnike, organizacije in društva je sestavljen iz dvanajstih vprašanj, ki zajemajo: vrsto turistične ponudbe, kako imajo zavedeno dejavnost, kdo so njihovi turisti in koliko časa se pri njih zadržijo, katere znamenitosti si ogledajo in katerih prireditelj se udeležijo, njihova starost in kako izvedo za ponudnikovo ponudbo, kaj kot ponudniki najbolj pogrešajo v turistični ponudbi Škofjeloškega in v občini Gorenja vas - Poljane. Zadnji del zajema pomanjkljivosti in predloge za izboljšave.

Drugi vprašalnik, namenjen turistom, je bil prav tako sestavljen iz dvanajstih vprašanj ter namenjen domačim in tujim turistom. Zajema splošne demografske podatke, kot so spol, starost in država, iz katere prihajajo turisti. Na kakšen način so izvedeli za turistično destinacijo, kako so prišli in za koliko časa bodo ostali, katere naravne in kulturne znamenitosti so si ogledali in kaj jih je pri tem najbolj navdušilo. Pri zadnjem vprašanju turist odgovori, kaj je med obiskom v Poljanski dolini najbolj pogrešal.

4.4.4 Analiza rezultatov turističnih ponudnikov, organizatorjev in društev

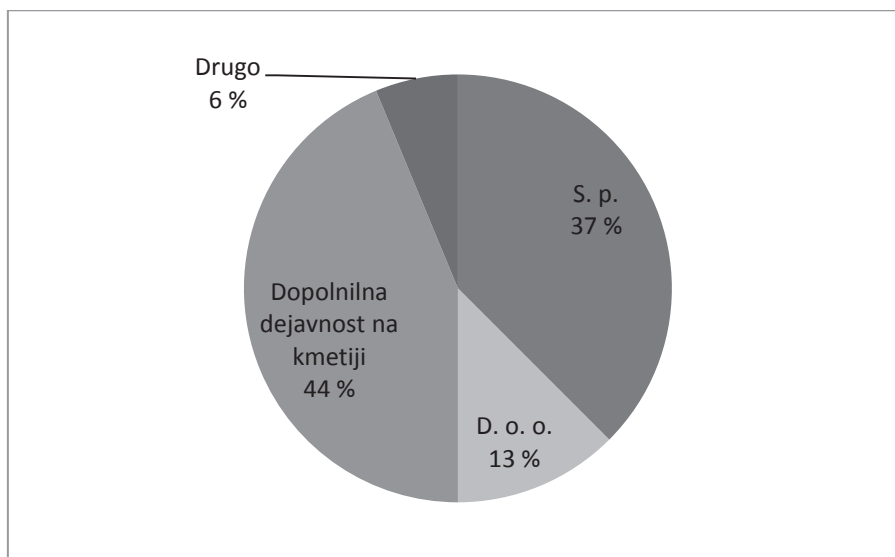
Analiziranja zbranih podatkov smo se lotili tako, da smo analizirali dva dela, in sicer smo v prvem obravnavali osnovne podatke turističnih ponudnikov, drugi del pa so bila vprašanja bolj odprtega tipa. Podatki so bili urejeni s pomočjo računalniškega programa Microsoft Excel 2009.

Slika 4: Kako imajo turistični ponudniki zavedeno turistično ponudbo?

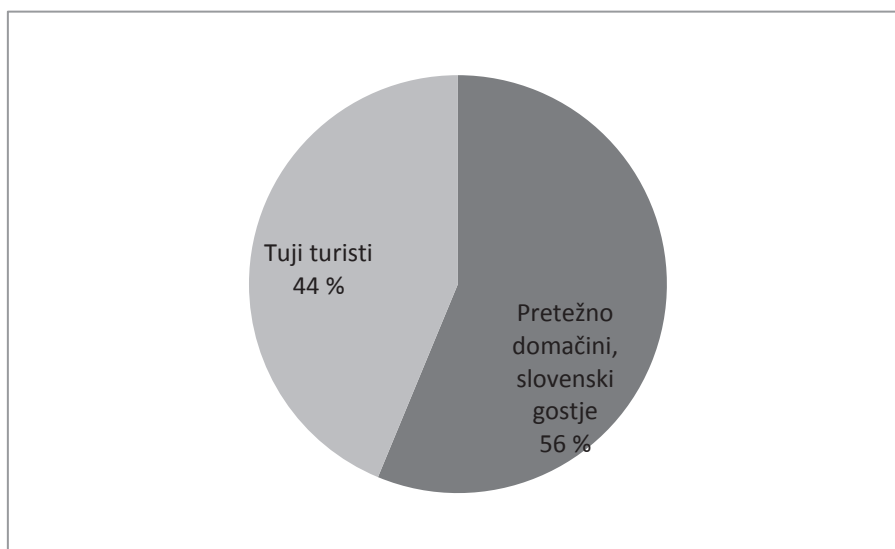
S Slike 4 je razvidno, da se 78 % turističnih ponudnikov (lastnikov apartmajev in turističnih kmetij in sobodajalci) ukvarja z nastavitvenimi zmogljivostmi, 17 % s prirejanjem tradicionalnih dogodkov, kulturnih delavnic in razstav, ostalih 5 % turističnih ponudnikov pa se ukvarja z organizacijo prireditev in dogodkov za šole in vrtce (delavnice in šole v naravi).

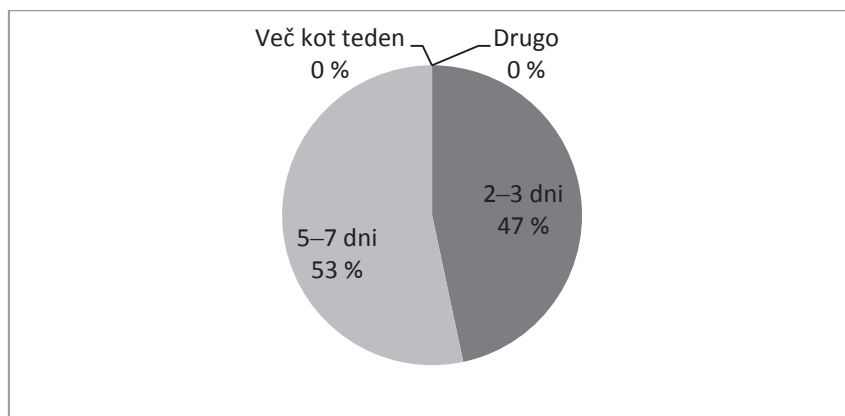
Slika 5: Kako imajo turistični ponudniki zavedeno turistično dejavnost?

S Slike 5 je razvidno, da ima 44 % turističnih ponudnikov zavedeno dopolnilno dejavnost na kmetiji (takih je bilo tudi največ anketiranih in so najštevilčnejši v občini), 37 % je takih, ki imajo dejavnost zavedeno kot s. p., 13 % kot d. o. o., 6 % pa ostalo, npr. turistično društvo, organizatorji prireditev in podobno.

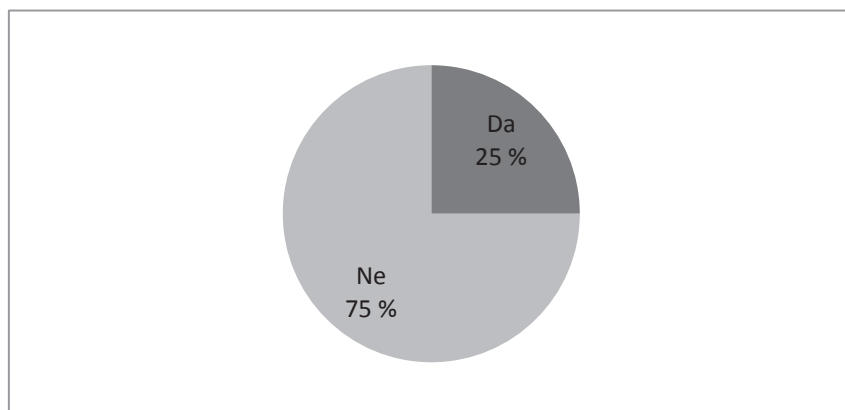
Slika 6: Delež domačih in tujih turistov, ki obiščejo Poljansko dolino

S Slike 6 je razvidno, da je večina turistov, ki obiščejo Poljansko dolino, domačih turistov, teh je 56 %, kar predstavlja dobro polovico, 44 % je tujih turistov. Ponudniki navajajo, da je med njimi veliko Belgijcev, sledijo Italijani, Nizozemci, Francozi, Nemci, Angleži, Avstrijci, Čehi, Romuni, Ukrajinci, Hrvatje, Američani, v zadnjih dveh letih pa je v porastu obisk turistov iz Izraela.

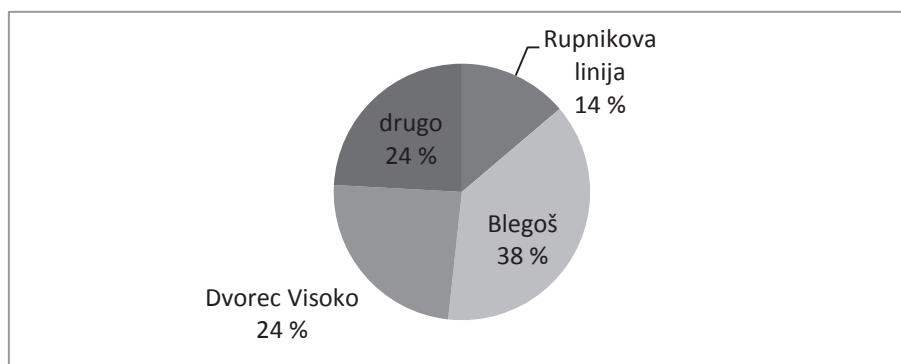
Slika 7: Čas bivanja gostov (turistov), ki se zadržijo pri turističnem ponudniku

Slika 7 prikazuje čas bivanja turistov v Poljanski dolini. 53 %, torej dobra polovica turistov, ki obiščejo Poljansko dolino, se odloča za 5- do 7-dnevni dopust, preostalih 47 % turistov pa se odloča za 2- do 3-dnevni dopust.

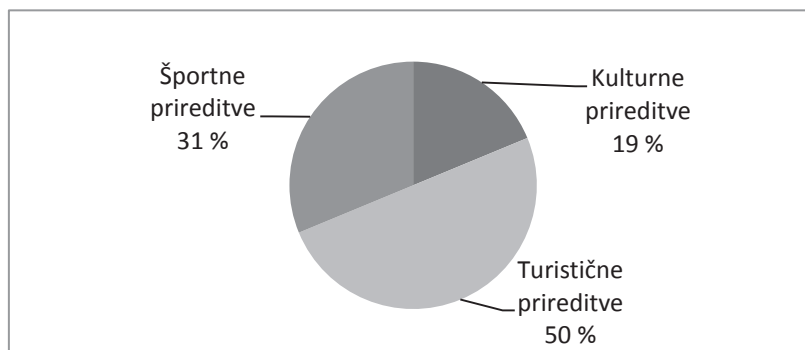
Slika 8: Informiranost ponudnikov o tem, katere znamenitosti si turisti ogledajo v Poljanski dolini

S Slike 8 je razvidno, da velika večina ponudnikov, kar 75 %, ne ve oziroma je zelo slabo informirana o tem, katere znamenitosti si v Poljanski dolini ogledajo turisti, le 25 % pa jih je informiranih o tem, kaj si ogledajo.

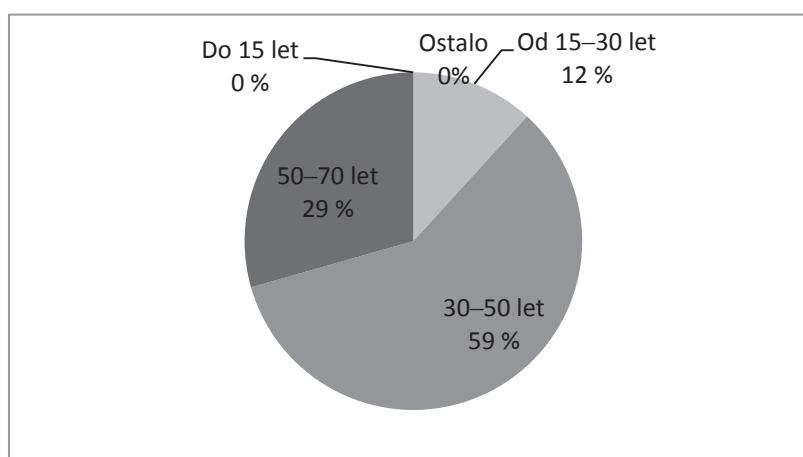
Slika 9: Znamenitosti, ki si jih turisti ogledajo v Poljanski dolini, glede na podatke, ki jih imajo turistični ponudniki

Največji odstotek turistov, ki obiščejo Poljansko dolino, in sicer 38 %, je takih, ki se povzpnejo na Blegoš, za ogled Tavčarjevega dvorca Visoko se jih odloči 24 %, Rupnikove linije 14 %, pod drugo, kar zajame 24 % gostov, pa so turisti navedli obisk Sirarne Pustotnik, Ažbetove domačije in STC Stari vrh. Podatke prikazuje Slika 9.

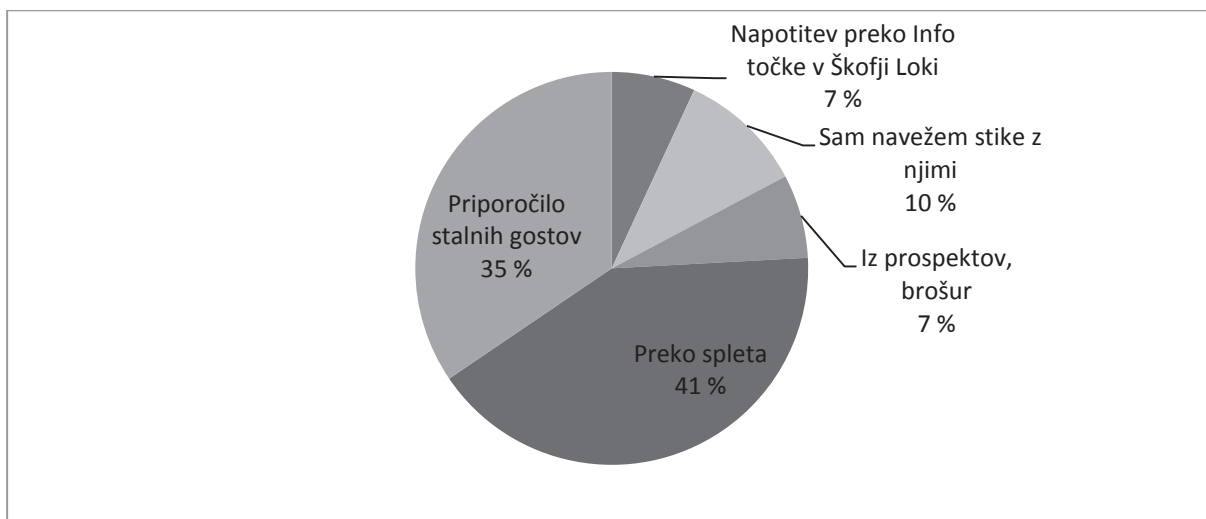
Slika 10: Priveditve, ki se jih turisti udeležujejo

Kot je razvidno s Slike 10, se polovica (50 %) turistov, ki obiščejo Poljansko dolino, udeleži turističnih priveditev, sledijo športne priveditve, ki jih obišče 31 % turistov, ter kulturne priveditve, ki jih obišče 19 % turistov.

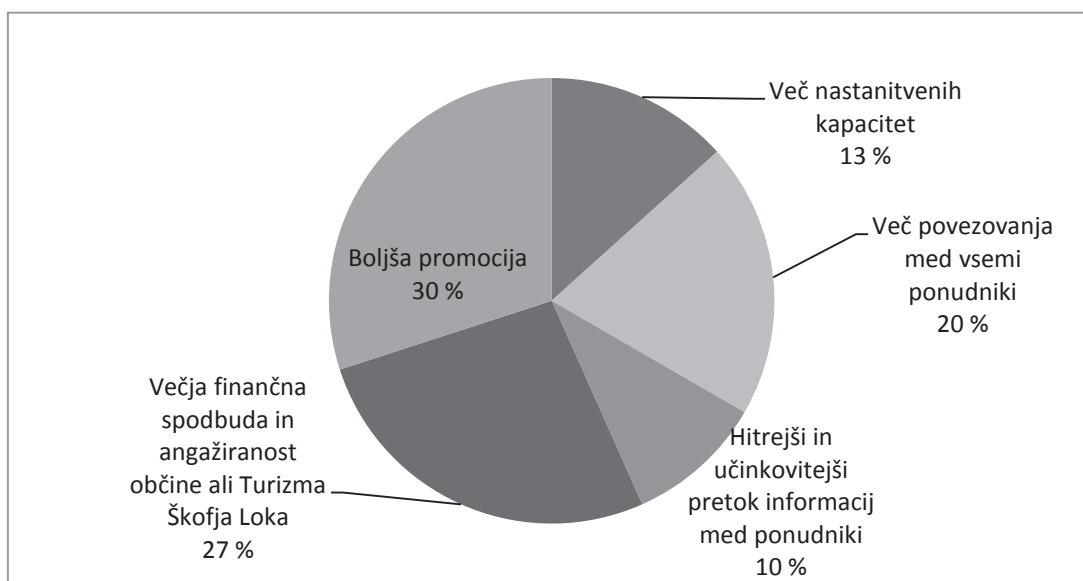
Slika 11: Starost turistov, ki obiščejo Poljansko dolino

Ponudniki navajajo, da je večina turistov, ki obiščejo Poljansko dolino, starih od 30 do 50 let (59 %). 29 % turistov je starih od 50 do 70 let, najmanj pa je turistov, starih od 15 do 30 let (le 12 %), kot je razvidno na Sliki 11. Iz danih odgovorov lahko sklepamo, da gre za skupino turistov (delovno aktivni ljudje), ki si od vsega na dopustu želijo le miru, možnosti preživljanja časa v naravi in sprostitve.

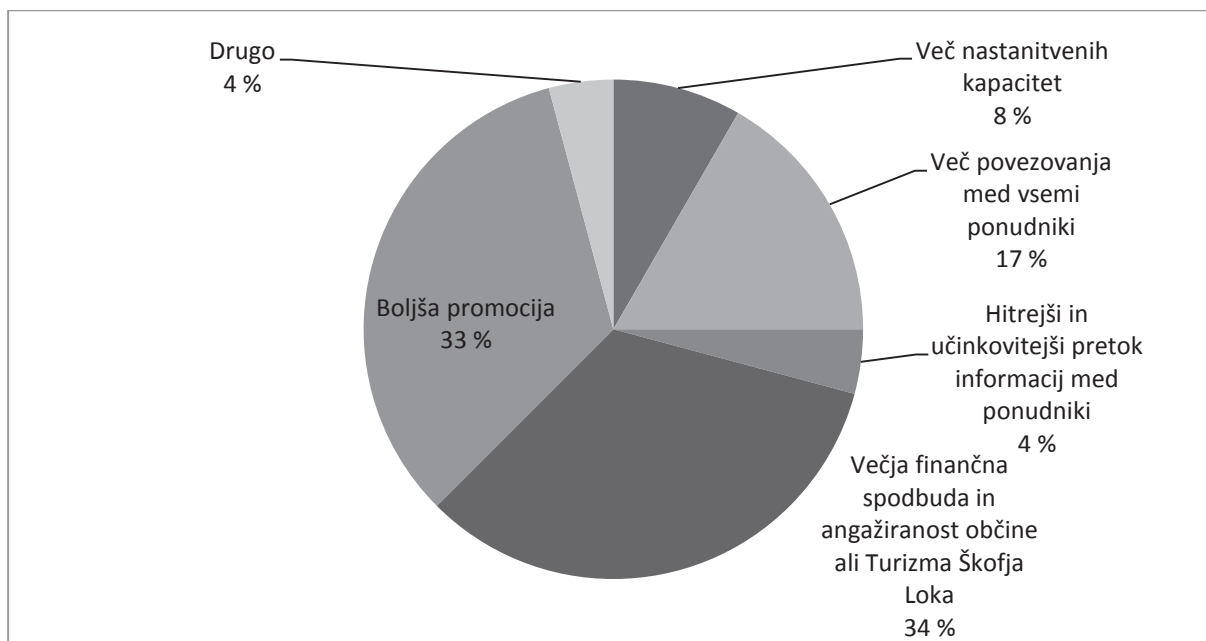
Slika 12: Kako turisti izvedo za turistično ponudbo?

S Slike 12 je razvidno, da največ turistov, skoraj polovica oziroma 41 %, izbere destinacijo preko spleta tako preko spletne strani ponudnika kot *Bookinga*, s slednjim so turistični ponudniki tudi najbolj zadovoljni, saj se rezervacije in odpovedi rezervacij tudi najhitreje opravljajo. 35 % turistov za turistično ponudbo izve preko priporočil stalnih gostov, v 10 % ponudniki sami navežejo stike z njimi, 7 % turistov pa za ponudbo izve na Info točki v Škofji Loki. Enak odstotek turistov izve za destinacijo iz prospektov in brošur.

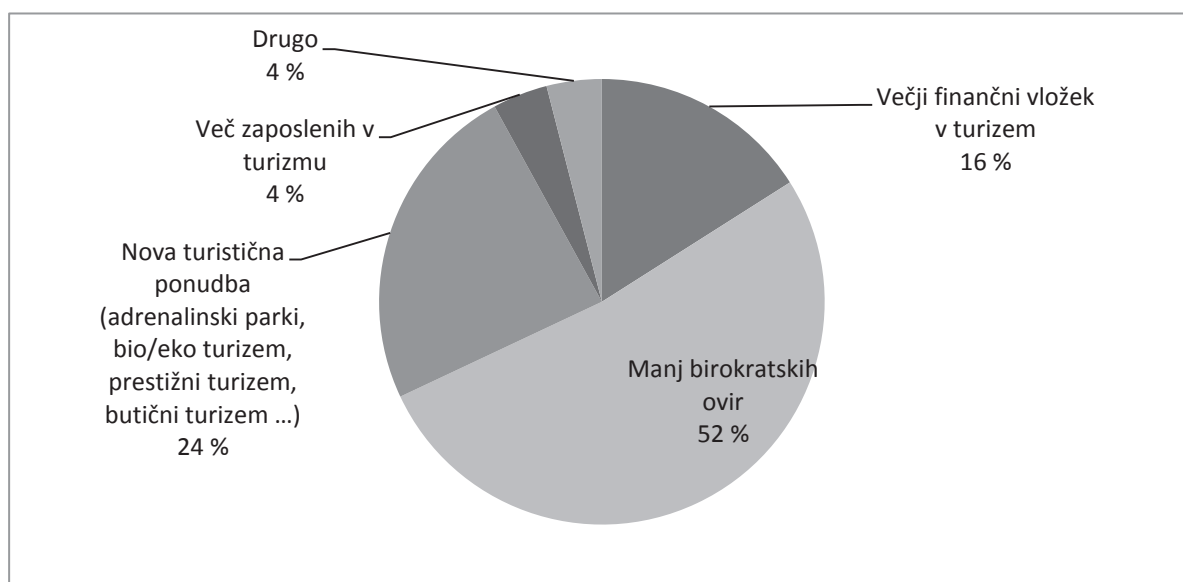
Slika 13: Kaj ponudniki pogrešajo v turistični ponudbi Škofjeloškega?

Ponudniki v turistični ponudbi Škofjeloškega najbolj pogrešajo boljšo promocijo (30 %), večjo finančno spodbudo in angažiranost občine ali Turizma Škofja Loka (27 %), več povezovanja med vsemi ponudniki (20 %), več nastavitvenih kapacitet (13 %) ter hitrejši in učinkovitejši pretok informacij med ponudniki (10 %), kar je razvidno na Sliki 13.

Slika 14: Kaj ponudniki pogrešajo v turistični ponudbi občine Gorenja vas - Poljane?

S Slike 14 je razvidno, da ponudniki v turistični ponudbi občine Gorenja vas - Poljane najbolj pogrešajo: večjo finančno spodbudo in angažiranost občine ali Turizma Škofja Loka (34 %), boljšo promocijo (33 %), več povezovanja med vsemi ponudniki (17 %), več nastanitvenih kapacitet (8 %), hitrejši pretok informacij med ponudniki (4 %), 4 % ponudnikov pogreša drugo, na primer boljšo prepoznavnost infotočke za Poljansko dolino.

Slika 15: Kaj bi lahko dvignilo turizem v občini na višjo raven?

S Slike 15 je razvidno, da kar 52 % ponudnikov meni, da bi turizem v občini na višjo raven dvignilo manj birokratskih ovir, 24 % jih meni, da bo to uspelo z novo turistično ponudbo (adrenalinski park, bio-, ekoturizem, prestižni turizem, butični turizem). 16 % ponudnikov je mnenja, da bi bil potreben večji finančni vložek, 4 % pa, da bi bilo potrebnih več zaposlenih v

turizmu, pod drugo (4 %) pa omenjajo, da bi se morali 'deležniki v turizmu' bolj zavedati pomena turizma in sodelovanja.

Ponudniki so odgovarjali tudi na vprašanje odprtega tipa, ki se je glasilo: S katerimi dejavnostmi bi lahko dodatno oplemenitili turistično ponudbo?

Med odgovori so ponudniki navajali več možnosti:

- ribolov na komercialnem ribniku,
- adrenalinski park,
- muzejska transverzala,
- bolj izpopolnjen turistični program,
- učinkovitejša promocija mikro regije (Poljanska dolina),
- dodatne aktivnosti v naravi,
- pohodništvo,
- kolesarjenje,
- več vodenih ogledov Poljanske doline,
- razvoj smučišča Stari vrh,
- kampiranje,
- kopališče,
- boljša gostinska ponudba in
- večja ponudba domače, lokalne hrane v gostinski ponudbi.

Ponudniki so prav tako odgovarjali na vprašanje odprtega tipa, kje kot turistični ponudniki vidijo še neodkrita/nerazvita področja turizma v Poljanski dolini, kot so: lovski turizem, ribiški turizem, eko turizem, prestižni turizem in butični turizem.

4.4.5 Ugotovitve iz anketnega vprašalnika turističnih ponudnikov, organizatorjev in društev

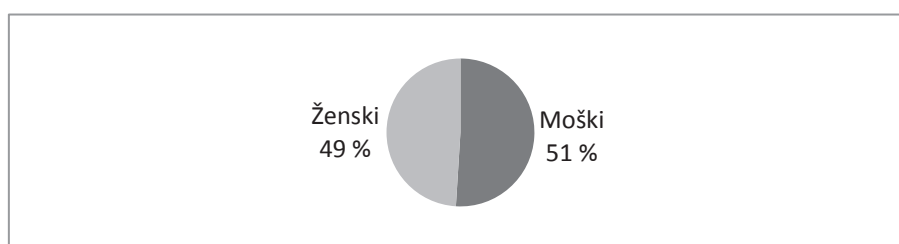
Iz odgovorov anketnega vprašalnika lahko razberemo, da je v občini Gorenja vas - Poljane največ turističnih ponudnikov, ki se ukvarjajo z nastavitvenimi zmogljivostmi (apartmaji, sobodajalci in turistične kmetije), kar je razvidno s Slike 4. Največ gostijo domačih turistov, ki pri njih preživijo v povprečju 5–7 dni, razvidno s Slike 7. Turistični ponudniki so slabo informirani o tem, kaj si njihovi turisti ogledajo v Poljanski dolini, le četrtnina jih ve, katere stvari si ogledajo, kar je razvidno na Sliki 8. Lahko pa si razlagamo, da je velika verjetnost, da si turisti ogledajo bolj turistično naravnane točke (Bled, Bohinj, Postojnska jama, Ljubljana), v naše kraje pa jih privabijo mir, narava, gostoljubnost turističnih ponudnikov. Najpogosteje se turisti odločijo za pohod na Blegoš in obisk turističnih prireditev, kar je razvidno na Sliki 9. Največ turistov je starih od 30 do 50 let. Nekateri turistični ponudniki, zlasti turistični delavci na kmetiji, omenjajo, da se velika večina turistov k njim vrača na dopuste že vrsto let in da so

se med njimi spletle že prijateljske vezi. Na Sliki 12 vidimo, da se za turistično ponudbo v Poljanski dolini največ turistov odloča preko spleta: ponudniki omenjajo, da je zelo učinkovita in največkrat uporabljena spletna stran *Booking*. Turistični ponudniki omenjajo, da pretehta odločitev preživljanja počitnic pri njih tudi dobra ocena na *Bookingu*.

V ponudbi na Škofjeloškem turistični ponudniki najbolj pogrešajo boljšo promocijo, kar je razvidno s Slike 13, v občini Gorenja vas - Poljane pa najbolj pogrešajo večjo finančno spodbudo in angažiranost občine, kar je razvidno s Slike 14. Največje breme pri poslovanju jim predstavljajo birokratske zadeve, kar prikazuje Slika 15. Lahko sklepamo, da se posamezni turistični ponudnik mora za svoje delovanje v turizmu potruditi v večji meri sam.

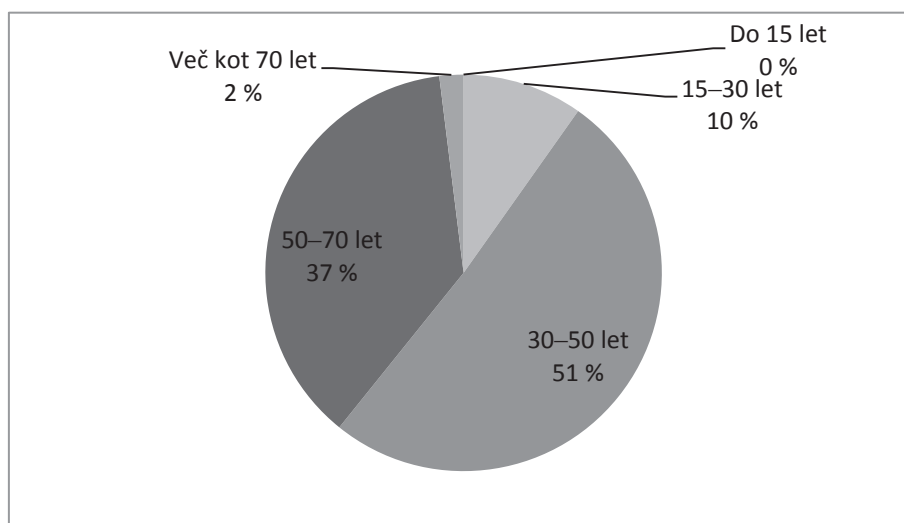
4.5 Analiza rezultatov domačih in tujih turistov

Pri drugi raziskavi smo se lotili anketiranja domačih in tujih turistov. V prvem delu anketnega vprašalnika gre za demografske podatke turistov, drugi del vprašalnika pa je odprtega tipa. Raziskavo smo prav tako obdelali s pomočjo računalniškega programa Microsoft Excel 2009.

Slika 16: Spol turistov

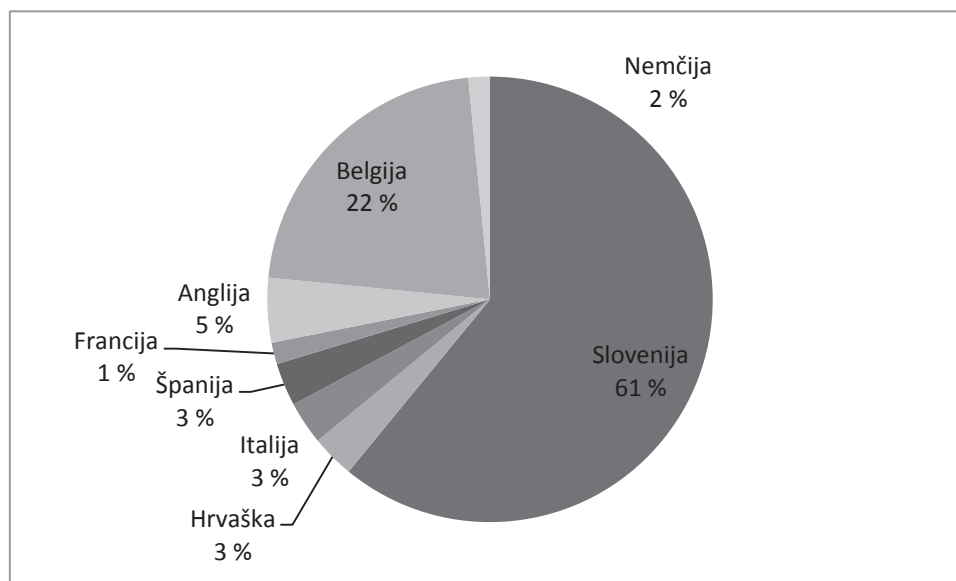
Med anketiranimi je bilo 51 % moških in 49 % žensk, kot je razvidno na Sliki 16.

Slika 17: Starost turistov

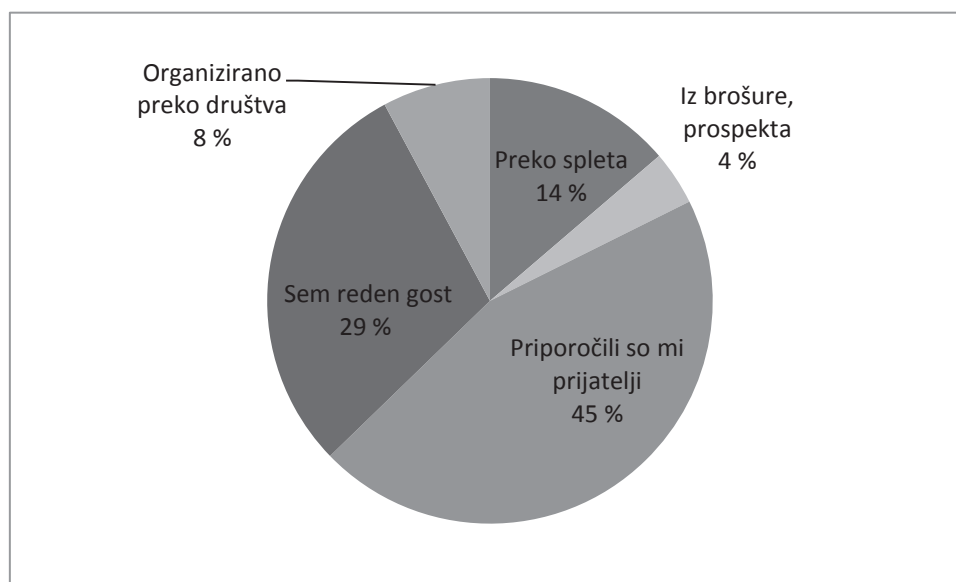
Največ anketiranih turistov (51 %) je bilo starih od 30 do 50 let, 37 % je bilo starih od 50 do 70 let, 10 % pa 15 do 30 let, 2 % anketiranih turistov je bilo starih več kot 70 let. Mlajši od 15

let na anketni vprašalnik niso odgovarjali in o njih nimamo podatkov, kar je prikazano na Sliki 17.

Slika 18: Država, iz katere prihajajo turisti

Slika 18 prikazuje, da je bilo med anketiranimi turisti 61 % domačih, sledili so turisti iz Belgije (22 %), Anglije (5 %), sledijo Španija, Italija in Hrvaška (po 3 %). Gostov iz Nemčije je bilo 2 %, iz Francije pa 1 %.

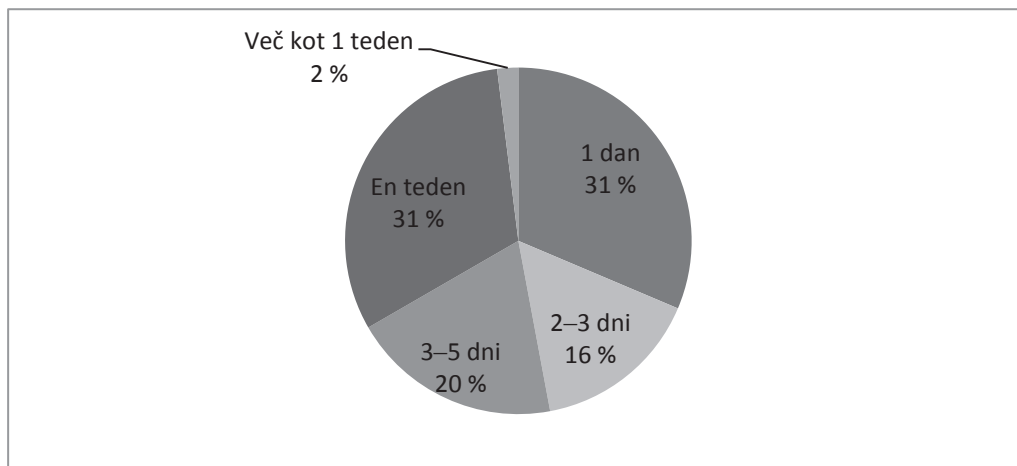
Slika 19: Kako so turisti izvedeli za destinacijo?

Slika 19 prikazuje, kako so turisti izvedeli za destinacijo v Poljanski dolini. Največ, skoraj polovica (45 %), je dobilo priporočilo od prijateljev, 29 % je rednih gostov, 14 % jih omenja, da so za destinacijo izvedeli preko spleta, 8 % jih je prišlo preko organiziranih izletov, 4 % pa so za destinacijo izvedeli iz brošur in prospektov.

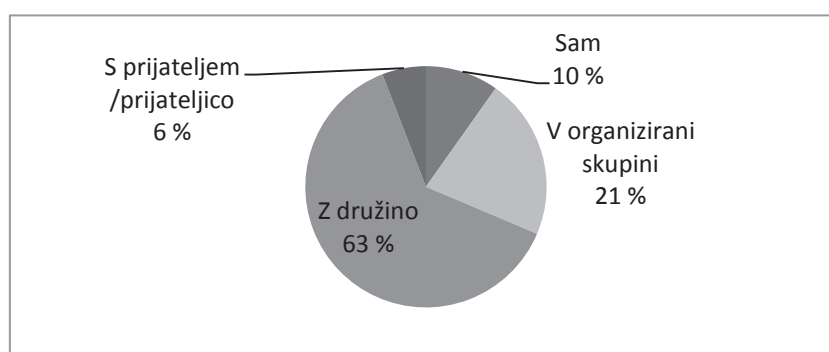
Na vprašanje odprtega tipa, zakaj so se odločili za obisk destinacije, so turisti odgovarjali, da zaradi:

- dobrih pohodniških točk,
- lepih razglednih točk,
- lepe neokrnjene narave,
- miru,
- zanimivih organiziranih dogodkov in prireditev,
- dobre gostinske ponudbe.

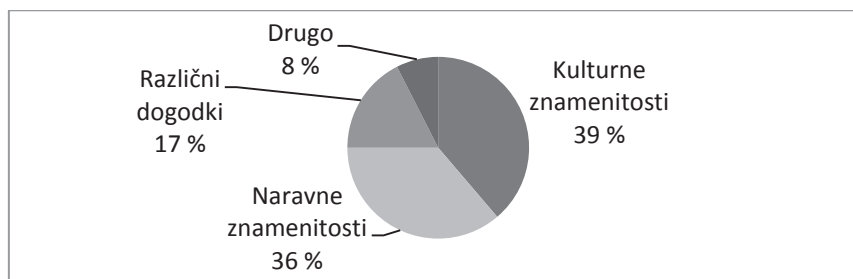
Slika 20: Čas, ko se turisti zadržijo na destinaciji

Slika 20 prikazuje, da se največ turistov odloči za enodnevne izlete ali enotedenske počitnice; odstotek v obeh primerih je enak (31 %). Sledijo jim v petini primerov 3- do 5-dnevne počitnice (20 %), za 2 do 3 dni se odloči 16 % anketiranih turistov, za več kot en teden pa le 2 %.

Slika 21: Kako so turisti prišli?

Kot lahko vidimo s Slike 21, je največ turistov (63 %) prišlo z družino (kar dokazuje, da prihajajo tudi otroci, ki pa vprašalnika niso izpolnjevali!), 21 % turistov pride k nam v organizirani skupini, 10 % sami, 6 % pa s prijateljem oziroma prijateljico.

Slika 22: Kaj so si turisti med obiskom ogledali?

Slika 22 nam prikazuje, da se je največ turistov odločilo za ogled kulturnih znamenitosti (kar 39 %), sledijo naravne znamenitosti (36 %), različne dogodke obiše 17 %, druge zanimivosti in znamenitosti pa 8 % turistov.

Pri tem vprašanju so anketiranci navajali tudi natančnejše odgovore, katere kulturne, naravne znamenitosti in dogodke so obiskali.

Med kulturnimi znamenitostmi so turisti navajali:

- Rupnikovo linijo,
- Dvorec Visoko,
- Šubičevo hišo.

Od naravnih znamenitosti v Poljanski dolini so turisti obiskali:

- Medvedkino pot v Zali,
- Ermanovec,
- Slajko,
- Blegoš,
- Stari vrh,
- Slatuške slapove.

Od dogodkov v Poljanski dolini pa so turisti navedli:

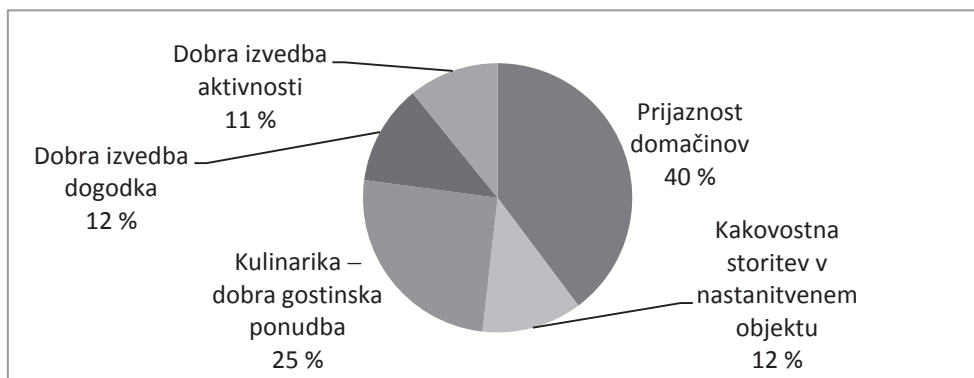
- Pohod skozi Zalo,
- muzikal Cvetje v jeseni,
- koncert vokalne skupine Lira,
- GHD Lučine.

Nekateri so navajali tudi samo obisk prijateljev, poleg tega je marsikdo od turistov obiskal dve ali več znamenitosti hkrati.

Pod drugo so turisti, ki so obiskali Poljansko dolino, naštevali še:

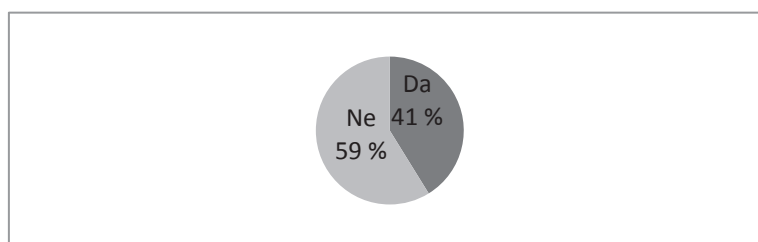
- Sirarna Pustotnik,
- pohodništvo,
- kolesarjenje.

Poleg Poljanske doline so si turisti ogledali še ostale kraje in znamenitosti po Sloveniji: Loški grad, staro mestno jedro Škofje Loke, Ljubljano, Veliko Planino, Piran, Bled, Postojno, Vogel, Nacetovo hišo, Smučarski center Cerčno, Ratitovec, Bohinj, Bovec, Kobarid, Idrijo, Škocjanske jame.

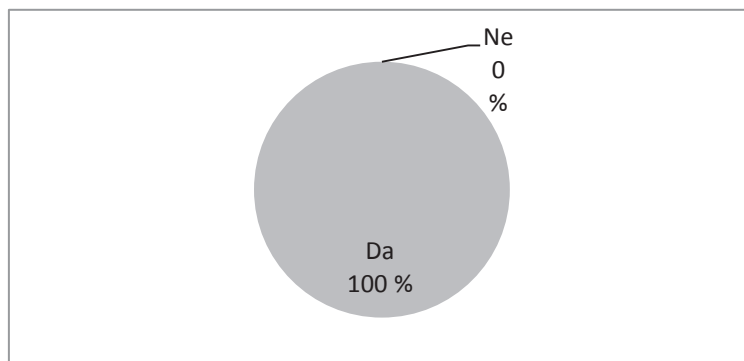
Slika 23: Kaj je turiste najbolj navdušilo?

40 % turistov, ki so obiskali Poljansko dolino, je najbolj navdušila prijaznost domačinov, 25 % anketiranih je zadovoljnih s kulinariko in dobro gostinsko ponudbo. Kakovostna storitev v nastavitvenem objektu je navdušila 12 % turistov, prav toliko pa dobra izvedba dogodkov. 11 % anketiranih je bilo navdušenih nad dobro izvedbo aktivnosti, kot je razvidno na Sliki 23.

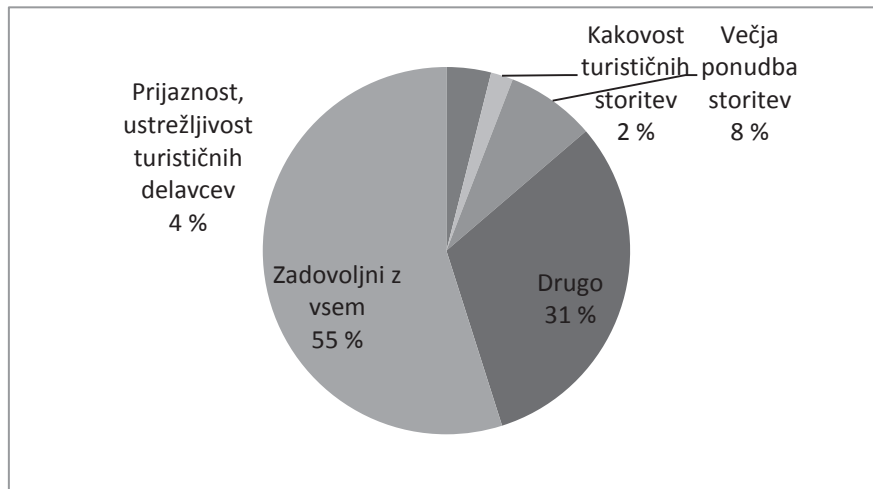
Slika 24: Ali je to njihov prvi obisk v Poljanski dolini?

Na Sliki 24 je razvidno, da tri petine anketiranih navaja, da niso prvič v Poljanski dolini, preostanek pa, da je to njihov prvi obisk.

Slika 25: Ali se bodo turisti še vrnili?

Slika 25 prikazuje odgovore na vprašanje o ponovnem obisku. Prav vsi anketirani so odgovorili, da se bodo v Poljansko dolino še vrnil.

Slika 26: Kaj so turisti med obiskom najbolj pogrešali?

S Slike 26 je razvidno, da je bilo z vsem, kar so doživeli, zadovoljnih kar 55 % anketiranih, večjo ponudbo storitev je pogrešalo 8 % turistov, le 4 % vprašanih meni, da prijaznost in ustrežljivost turističnih delavcev ni zadovoljiva, s kakovostjo storitev pa nista zadovoljna 2 % anketiranih.

31 % odgovorov je bilo pod rubriko drugo. Anketirani so omenjali:

- pomanjkanje nastanitvenih kapacitet v okolici Žirovskega Vrha,
- oddaljenost hotela od kulturnih in drugih znamenitosti Poljanske doline,
- pomanjkljivo označene tematske, pohodniške poti,
- natančnejše nasvete (označbe) za pešpoti,
- pomanjkljivo označene ceste in ponudniki,
- zmotile so jih označbe poti s prehojenim časom (ne dolžinami poti),
- slabe ceste,
- pogrešajo rent-a-bike, rent-a-car,
- na organiziranih izletih so pogrešali vmesni postanek za kavo,
- pogrešali so dogodke in animacije, delavnice za otroke.

Ugotovitve iz anketnih vprašalnikov domačih in tujih turistov

Med anketiranimi je bilo nekaj več moških (Slika 16). Največ turistov je bilo starih od 30 do 50 let, kar so ugotavljali že ponudniki in kar dokazuje tudi anketa med turisti, ki so anketni vprašalnik izpolnjevali (prikazano na Sliki 17). Največ je bilo anketiranih domačih turistov – podatek se ujema z vprašalniki, ki so jih izpolnjevali ponudniki (Slika 18).

Za destinacijo v Poljanski dolini so izvedeli v večini od priporočil prijateljev, kar prikazuje Slika 19. Večina se jih je za obisk odločila, ker je tu lepa, neokrnjena narava, ki ponuja veliko možnosti (dobre pohodniške točke, mir); navajali so zanimive organizirane dogodke, prireditve ter dobro gostinsko ponudbo. Turisti se v največ primerih v enakem odstotku odločijo za obisk enodnevnih izletov in enotedenskih počitnic v Poljanski dolini, kar je razvidno s Slike 20.

Največ turistov prihaja z družino (Slika 21). Med njihovim obiskom je največ ogledov kulturnih znamenitosti, navajajo Rupnikovo linijo, Dvorec Visoko in Šubičevo hišo, kar lahko vidimo s Slike 22.

Najbolj jih je navdušila prijaznost domačinov (Slika 23). Več kot polovica jih omenja, da to ni njihov prvi obisk, prav vsi pa zatrjujejo, da se bodo v Poljansko dolino še vrnili (Slika 24). Več kot polovica jih omenja, da je bila zadovoljna z vso turistično ponudbo, kar prikazuje Slika 26, pod drugo, kar so pogrešali med obiskom, pa so navajali: pomanjkanje nastavitvenih kapacitet v okolici Žirovskega Vrha, oddaljenost od hotela, kulturnih in drugih znamenitosti Poljanske doline, pomanjkljivo oziroma slabo označene tematske, pohodniške poti in ceste, pogrešali so tudi rent-a-bike in rent-a-car, postanke za kavo na organiziranih izletih in animacije in delavnice za otroke. Vsi ti podatki, pridobljeni od turistov, so v večini skladni z že pridobljenimi informacijami turističnih delavcev.

5 UGOTOVITVE O STANJU IN MOŽNOSTIH RAZVOJA TURIZMA NA ŠKOFJELOŠKEM

Iz anket in intervjujev je zaslediti kar nekaj skupnih ugotovitev. Kot prvo ugotovitev lahko navedemo, da v Poljanski dolini prevladujejo pretežno domači turisti, povečuje pa se delež tujih turistov, kar navaja vodja Turizma Škofja Loka Andreja Križnar in potrjujejo tudi turistični ponudniki na kmečkem turizmu. Najpogostejša starost turistov je od 30 do 50 let, to so delovno aktivni ljudi, ki si od dopusta želijo predvsem miru, sprostitve v naravi, česar so v Poljanski dolini deležni. Turisti največ rezervacij potrdijo preko spleta, *Bookinga*, kar je še en dokaz, da se povečuje uporaba interneta in mobilnosti. Na tem področju bi bilo smiselno turističnim udeležencem ponuditi dodatno izobraževanje. Med največje turistične produkte občina uvršča Tavčarjev dvorec na Visokem, Rupnikovo linijo, Šubičevo hišo, ki jih turisti v Poljanski dolini tudi najpogosteje obiščejo. Vsi udeleženci v turizmu, ki so neposredno povezani z njim, se zavedajo skupnega sodelovanja in povezovanja pri različnih projektih, prireditvah, turističnih točkah, vendar ga v pravem pomenu ne znajo uresničiti. Prav tako si želijo, da se celotno Škofjeloško območje kot turistična destinacija uvrsti v sam vrh prepoznavnosti na Gorenjskem. Boljša promocija krajev, manj birokratskih ovir, večja finančna spodbuda ter večje povezovanje krajev in ljudi v turizmu med seboj bi doprinesle pozitivne rezultate na področju turizma v občini.

5.1 Pomanjkljivosti

V Poljanski dolini se turistični ponudniki med seboj lepo dopolnjujejo in povezujejo, ko gre za nastanitvene zmogljivosti. Turiste pa turistični ponudniki zelo slabo informirajo o pomembnih točkah v Poljanski dolini, vrednih ogleda, kot so npr. Šubičeva hiša, sirarni Pustotnik in Bogataj, Tavčarjev dvorec na Visokem. Turiste v prvi vrsti želijo obdržati s svojo ponudbo, le zase. Info točko v Poljanski dolini, ki deluje v Šubičevi hiši, je treba dodelati in jo tudi ustrezno označiti. Turistični ponudniki na Škofjeloškem potrebujejo več izobraževanj na temo turizma in tečajev tujih jezikov. Turistično zanimive tematske in kolesarske poti bi morali bolje označiti z informativnimi napisi, kažipoti, da se turisti lahko tudi sami podajo po poteh Poljanske doline. Iz ankete je razvidno, da je večina turistov, ki obiščejo Poljansko dolino, stara od 30 do 50 let, zato bi bilo smiselno poiskati/vzpostaviti ali nadgraditi tudi programe oziroma dejavnosti v turizmu še za druge ciljne skupine turistov (starejše od 50 in mlajše od 30 let). Za starejše bi bila zanimiva na primer muzejska transversala, okrepili bi lahko ponudbo ob Rupnikovi liniji, za mlajše bi bili aktualni na primer adrenalinski park, kopališče, umetni ribnik, poletno sankališče.

5.2 Prednosti

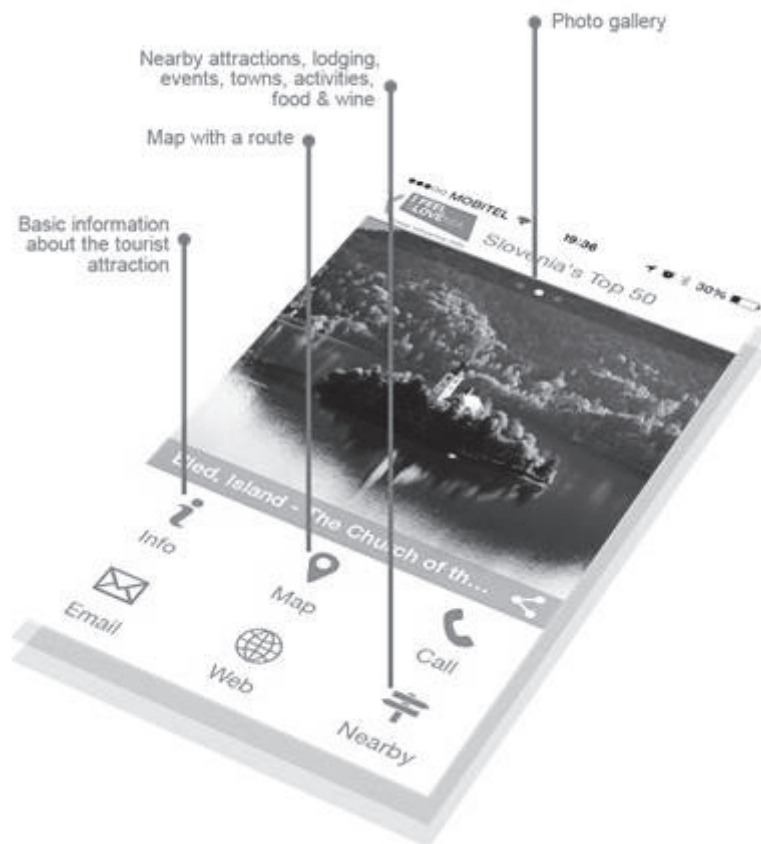
Ključna v občini Gorenja vas - Poljane je lepo ohranjena in neokrnjena narava s številnimi lepimi razgledi. Dodana vrednost v turizmu pa sta še gostoljubnost turističnih ponudnikov in

domačinov. Prosto gibanje turistov po gozdovih in hribih, nabiranje naravnih zelišč v naravi in ostalih dobrin v gozdu je zlasti za tuje turiste pravo doživetje.

Privlačna za turiste je zagotovo tudi bližina večjih in pomembnejših turističnih mest, kar bi bilo vredno izkoristiti z boljšo promocijo. Ljubljana je oddaljena le 40 kilometrov, Bled 56, letališče Ljubljana 38, Trst pa 133 kilometrov.

5.3 Možnosti usmeritve turistične dejavnosti v prihodnje

Določeni turistični ponudniki omenjajo, da se že ukvarjajo z butičnim turizmom, ki jim prinaša številne pozitivne učinke, bi pa lahko v tej smeri še oplemenitili in dvignili nivo turizma ter dodali vrednost promociji Poljanske doline. Prav tako bi bilo dobro razmišljati v smeri eko in zelenega turizma, glede na to, da okoliški kraji v Poljanski dolini ponujajo te danosti in bi bilo poseganje v naravo minimalno. Ob Poljanski Sori bi lahko uredili turistični kamp in prostore za piknike. V poletnih mesecih bi lahko izkoristili sedežnico Stari vrh in uvedli poletno sankališče, kakršno je na primer v Kranjski Gori. Lahko bi bolj dopolnili celoletni turizem oziroma začeli razmišljati v smeri, da se turistu ponudijo aktivnosti, ki bi zapolnile vsaj tridnevni paket doživetij v občini. Večji poudarek bi lahko namenili info točki v Poljanski dolini, za katero bi skrbela oseba, ki bi organizirala in svetovala točke, vredne ogleda, na voljo bi imeli tudi prospekte, organizirano vodenje po Poljanski dolini. Turistom bi lahko ponudili mobilno aplikacijo, ki omogoča, da v vsakem trenutku pogleda, katera turistična znamenitost je v njihovi bližini, primer je na Sliki 27. Tematske oziroma pohodniške poti bi lahko obogatili z interaktivnimi tablami ob že zasnovanih tematskih pohodniških in kolesarskih poteh.

Slika 27: Spletna aplikacija na mobilnem telefonu, ki prikazuje oddaljenost posamezne turistične znamenitosti od trenutnega položaja.

Vir: Uradni turistični informacijski portal 2016b.

6 SKLEP

V zaključni projektni nalogi smo najprej predstavili nekaj teoretičnih pojmov o turizmu, turistični ponudbi in turističnem povpraševanju. Nato smo predstavili pomen razvoja turizma na lokalno regionalnem nivoju, kjer smo dobili povod za nadaljnja razmišljanja o turizmu v občini Gorenja vas - Poljane.

Dejstvo je, da ima občina Gorenja vas - Poljane dobro razvito primarno ponudbo turizma, s čisto neokrnjeno naravo, številnimi čudovitimi razgledi z vrhov Škofjeloškega hribovja, katerih velik del uvrščamo tudi pod projekt Natura 2000. Kot sekundarno ponudbo pa se predstavljajo turistični ponudniki s svojimi nastanitvami in z gostoljubnostjo pri njih, društva s svojimi prireditvami in organizatorji s svojim programom. Kljub vsemu naštetemu za optimalen razvoj turizma to ni dovolj oziroma manjka neka atraktivnost oziroma turistični produkt, po katerem bi si turisti zapomnili te kraje in se vedno znova vračali, ponudbo pa priporočili tudi svojim znancem in prijateljem.

V raziskavi smo z anketnimi vprašalniki turističnih ponudnikov, domačih in tujih turistov ter intervjujev lahko primerjali različna stališča s ključnimi akterji, ki so v neposredni povezavi s turizmom na celotnem škofjeloškem območju. V marsikaterih stvareh so si bili pogledi in mnenja tako turističnih ponudnikov in nosilcev turističnega načrtovanja kot turistov vseeno zelo podobni. Vsi se zavedajo pomena neokrnjene narave, miru, gostoljubnosti. Največji poudarek dajejo na projektih Dvorec Visoko, Šubičeva hiša in Rupnikova linija, kar potrjujejo tudi turisti z obiskom.

Povprečna starost turistov, ki prihajajo, je od 30 do 50 let, iz česar lahko razberemo, da je zanje najboljše poskrbljeno in jim take turistične nastanitve, ki jih območje nudi, tudi najbolj odgovarjajo (kmečki turizem, apartmaji). Opaziti je primanjkljaj turistov, starih manj kot 30 let, kar pomeni, da bi zanje morali prilagoditi ponudbo oziroma vzpostaviti novo turistično infrastrukturo. Primerno bi bilo na primer kampiranje, ki pa ga v ponudbi nima ne Poljanska dolina ne celotno škofjeloško območje. Velika večina turistov, ki so obiskali Poljansko dolino, si je ogledala nekaj turističnih zanimivosti na škofjeloškem območju in hkrati še turistično bolj znane destinacije: Bled, Bohinj, Veliko Planino, Kranjsko Goro. Eno od prednosti predstavljajo kratke razdalje do teh krajev iz Poljanske doline kot izhodišča. Pomemben podatek je tudi ta, da se bodo po odgovorih v anketah sodeč prav vsi turisti še vrnili v Poljansko dolino.

Vizija razvoja turizma celotnega škofjeloškega območja je, da postane to območje zaželena turistična destinacija na Gorenjskem – poleg Bleda, Bohinja, Kranjske Gore in ostalih bolj turističnih krajev. Spremembo v razvoju turizma v občini Gorenja vas - Poljane bi lahko prinesel prehod iz pavšalnega (delnega) turističnega produkta v integralni (celosten) produkt. To bi lahko dosegli že z boljšim povezovanjem in sodelovanjem turističnih udeležencev na celotnem škofjeloškem območju med seboj. Vsak kraj bi svojo največjo prepoznavnost

predstavil skozi zgodbo, ki bi vodila turiste v drug kraj in bi bilo kot nadaljevanje prejšnjega kraja, skupaj pa bi predstavljali krovno zgodbo na celotnem Škofjeloškem. Za boljšo promocijo celotnega Škofjeloškega bi lahko poskrbeli tako z digitalnim trženjem turistične destinacije kot z uporabo mobilnih aplikacij za turiste ter postavitvijo tabel ob večjih krajih. Razvoj občine Gorenja vas - Poljane bi lahko izkoristili tudi z minimalnim poseganjem v naravo v obliki adrenalinskega parka, komercialnega ribnika, izkoristili bi lahko tudi reko Soro za različne aktivnosti ob in v njej. Dodana vrednost turistične ponudbe bi bila zagotovo dobrodošla za razvoj kraja, saj bi prispevala k še boljšemu finančnemu položaju občine.

Glede na Euromonitor international (Uradni turistični informacijski portal 2016c) je najboljših deset globalnih potrošniških trendov za leto 2016 zaobjeto v naslednjih izrazih: agnostični potrošniki, prihranek časa, zahtevnejše stranke zrelih let, zapravljivi samski, zavedni aktivisti, razblinjanje razlik med spoloma, težnja po lokalni organski hrani, skrb za dobro počutje – duševno ravnovesje, močna navezanost na elektronske naprave, pametni nakupi – zaščita kože, varovanje okolja, organska hrana itd.

Glede na vse naštetu lahko sklepamo, da ima občina Gorenja vas - Poljane kar nekaj danosti (neokrnjena narava z možnostjo ponudbe organsko pridelane hrane, skrbjo za dobro počutje ob varovanju okolja), ki bi jih bilo treba le nadgraditi, predvsem v smislu prilagajanja določenim tipom turistov tudi ob upoštevanju najsodobnejših elektronskih povezav in možnosti, predvsem pa v obliki butičnega turizma, ki bi omenjenim turistom zmožel in znal zadostiti oziroma ustreči.

LITERATURA

- Apartmaji direkt. 2009. *Sobe Ribič*. [Http://www.apartmajidirekt.com/apartma-ribic-418.html](http://www.apartmajidirekt.com/apartma-ribic-418.html). (18. 1. 2016).
- Booking. 2016a. *Apartmaji Gornik*. [Http://www.booking.com/hotel/si/apartmaji-gornik.sl.html?aid=318615;label=New_Slovenian_SL_5226425785-623Tg_6DbdcKSkZBrj54hAS73336607905%3Apl%3Aa%3Ap1%3Ap2%3Aac%3Aap1t1%3Aneg;sid=dbd2a4ecfbd392570022563336a1767c;dcid=1;dest_id=-92591;dest_type=city;dist=0;room1=A%2CA;sb_price_type=total;srfid=6b384b77f580c6c760767d370d0287e5f984cb7aX1;type=total;ucfs=1&](http://www.booking.com/hotel/si/apartmaji-gornik.sl.html?aid=318615;label=New_Slovenian_SL_5226425785-623Tg_6DbdcKSkZBrj54hAS73336607905%3Apl%3Aa%3Ap1%3Ap2%3Aac%3Aap1t1%3Aneg;sid=dbd2a4ecfbd392570022563336a1767c;dcid=1;dest_id=-92591;dest_type=city;dist=0;room1=A%2CA;sb_price_type=total;srfid=6b384b77f580c6c760767d370d0287e5f984cb7aX1;type=total;ucfs=1&) (18. 1. 2016).
- Booking. 2016b. *Butični hotel pri Lenart*. [Http://booking.slovenia.info/slovenia/sl/accommodation/detail/STO/118E7EB8-2AFB-42FC-BDE3-2FAE9A929C04/Buti%C4%8Dni_hotel_Pri_Lenart?customHeader=true&customFooter=true&cutomID=](http://booking.slovenia.info/slovenia/sl/accommodation/detail/STO/118E7EB8-2AFB-42FC-BDE3-2FAE9A929C04/Buti%C4%8Dni_hotel_Pri_Lenart?customHeader=true&customFooter=true&cutomID=) (30. 1. 2016).
- Brezovec, Tomi in Helena, Cvikl. 2006. *Uvod v Turizem*. Portorož: Visoka šola za turizem.
- Blegoš. 2015. *O nas*. [Http://www.blegos.eu/o-nas/](http://www.blegos.eu/o-nas/) (24. 11. 2015).
- Cvetje v jeseni. B. I. *Apartmaji na kmetiji*. [Http://www.cvetjevjeseni.com/si/page.php?5](http://www.cvetjevjeseni.com/si/page.php?5) (18. 1. 2016).
- Davčen. 2015. *Turistična kmetija Davčen..* [Http://www.davcen.si/](http://www.davcen.si/) (24. 11. 2015).
- Freeweb. 2015. *Kmetija odprtih vrat Andrejon*. [Http://www.freeweb.siol.net/mvodnik6/default.htm](http://www.freeweb.siol.net/mvodnik6/default.htm) (24. 11. 2015).
- Gostilna Lipan. 2015. *O gostilni*. [Http://www.gostilna-lipan-filipic.si/](http://www.gostilna-lipan-filipic.si/) (18. 1. 2016).
- Gostišče Stari Vrh. 2015. *Namestitev*. [Http://www.gostiscestarivrh.si/](http://www.gostiscestarivrh.si/) (18. 1. 2016).
- Hribi.net. 2016a. *Javorč*. [Http://www.hribi.net/gora/javorc/5/2142](http://www.hribi.net/gora/javorc/5/2142) (30. 1. 2016).
- Hribi.net. 2016b. *Dom na Slajki*. [Http://www.hribi.net/gora/dom_na_slajki/21/546](http://www.hribi.net/gora/dom_na_slajki/21/546) (30. 1. 2016).
- Kmetija Matic. 2015. *O nas*. [Http://www.kmetija-matic.com/](http://www.kmetija-matic.com/) (24. 11. 2015).
- Mihalič, Tanja in Planina, Janez. 2002. *Ekonomika turizma*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Mihalič, Tanja. 2008. *Turizem. Ekonomski vidiki*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.
- Nemec Rudež, Helena in Štefan, Bojnec. 2007. *Ekonomika turizma*. Portorož: Visoka šola za turizem.
- Občina Gorenja vas - Poljane. 2015a. *Turizem*. [Http://www.obcina-gvp.si/?lang=&option=content&content_id=111](http://www.obcina-gvp.si/?lang=&option=content&content_id=111) (25. 10. 2015).
- Občina Gorenja vas - Poljane. 2015b. *Logotip*. [Http://www.obcina-gvp.si/assets/barbara/poljanska-dolina-primarni-logotip-1.pdf](http://www.obcina-gvp.si/assets/barbara/poljanska-dolina-primarni-logotip-1.pdf) (25. 10. 2015).
- Občina Gorenja vas - Poljane. 2015c. *Poljanska dolina – dežela pod Blegošem*. [Http://www.obcina-gvp.si/assets/turizem/katalogpoljanskadolinaslohr2015.pdf](http://www.obcina-gvp.si/assets/turizem/katalogpoljanskadolinaslohr2015.pdf) (26. 10. 2015).
- Občina Žiri. 2015. *O Žireh*. [Http://www.ziri.si/turizem/o_zireh/](http://www.ziri.si/turizem/o_zireh/) (21. 11. 2015).
- Planina, Janez. 1997. *Ekonomika turizma*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta.

- Planinsko društvo Škofja Loka. 2016. *Koča na Blegošu*. [Http://www.pd-skofjaloka.com/blegos.htm](http://www.pd-skofjaloka.com/blegos.htm) (30. 1. 2016).
- Planinska zveza Slovenije. 2016a. *Planinska koča na Ermanovcu*. [Http://www.pzs.si/koce.php?pid=49#karta](http://www.pzs.si/koce.php?pid=49#karta) (30. 1. 2016).
- Planinska zveza Slovenije. 2016b. *Zavetišče gorske straže na Jelencih*. [Http://www.pzs.si/koce.php?pid=50](http://www.pzs.si/koce.php?pid=50) (30. 1. 2016).
- Pri Ažbetu doma. 2015. *Pri Ažbetu doma*. [Http://www.priazbetudoma.si/](http://www.priazbetudoma.si/) (24. 11. 2015).
- Statistični urad Republike Slovenije. B. 1. a. Vstopna stran. [Http://mrrsp.gov.si/rduobjave/dr/index.faces](http://mrrsp.gov.si/rduobjave/dr/index.faces) (10. 10. 2015).
- Statistični urad Republike Slovenije. B. 1.b. *Turizem*. [Http://www.stat.si/StatWeb/pregled-podrocja?idp=24&headerbar=21](http://www.stat.si/StatWeb/pregled-podrocja?idp=24&headerbar=21) (10. 3. 2016).
- Škofja Loka. 2013. *Okusi loškega podeželja*. [Http://olp.skofja-loka.com/projekt/](http://olp.skofja-loka.com/projekt/) (8. 2. 2016).
- Škofja Loka. 2014. *Strategija turizma za Škofjeloško območje 2020+*. [Http://www.skofja-loka.com/UserFiles/file/Strategija_turizma_za_skofjelosko_obmocje2020.pdf](http://www.skofja-loka.com/UserFiles/file/Strategija_turizma_za_skofjelosko_obmocje2020.pdf) (21. 11. 2015).
- Škofja Loka. 2015. *Železniki*. [Http://www.skofja-loka.com/domov/o-nasih-krajih/zelezniki.aspx/](http://www.skofja-loka.com/domov/o-nasih-krajih/zelezniki.aspx/) (21. 11. 2015).
- Turistična kmetija pri Boštjanovcu. 2015. *Apartmaji*. [Http://www.turisticnakmetija.si/apartmaji](http://www.turisticnakmetija.si/apartmaji) (24. 11. 2015).
- Turistična kmetija Ljubica. 2015. *Predstavitev*. [Http://www.turisticna-kmetija-ljubica.si/](http://www.turisticna-kmetija-ljubica.si/) (24. 11. 2015).
- Turistične kmetije. 2015. *Pr Ožbet*. [Http://www.turisticneketije.si/pr-ozbet](http://www.turisticneketije.si/pr-ozbet) (24. 11. 2015).
- Turistična kmetija Tavčar. 2015. *Dobrodošli na kmetiji Tavčar!* [Http://www.kmetijatavcar.si/](http://www.kmetijatavcar.si/) (24. 11. 2015).
- Uradni turistični informacijski portal. 2016a. 1 *trend: Potovanje z razlogom*. [Http://www.slovenia.info/?ps_trendi_zeleni_turizem=2520&lng=1](http://www.slovenia.info/?ps_trendi_zeleni_turizem=2520&lng=1) (10. 3. 2016).
- Uradni turistični informacijski portal. 2016b. *Mobilna aplikacija Hiking and Biking in Slovenia*. [Http://www.slovenia.info/si/Mobilna-aplikacija-Hiking-and-Biking-in-Slovenia.htm?mobilna_aplikacija_hiking_biking=0&lng=1](http://www.slovenia.info/si/Mobilna-aplikacija-Hiking-and-Biking-in-Slovenia.htm?mobilna_aplikacija_hiking_biking=0&lng=1) (10. 3. 2016).
- Uradni turistični informacijski portal. 2016c. *Potrošniški trendi za leto 2016*. [Http://www.slovenia.info/?analize_in_trendi=3609&lng=1](http://www.slovenia.info/?analize_in_trendi=3609&lng=1) (10. 3. 2016).
- Žgajnar Stari vrh. 2015. *Turizem na kmetiji »Žgajnar«*. [Http://zgajnar.starivrh.si/](http://zgajnar.starivrh.si/) (24. 11. 2015).

PRILOGE

- Priloga 1 Anketni vprašalnik – turistični ponudniki, organizacije in društva
- Priloga 2 Anketni vprašalnik – turisti
- Priloga 3 Anketni vprašalnik – turisti v angleškem jeziku

ANKETNI VPRAŠALNIK – TURISTIČNI PONUDNIKI, ORGANIZACIJE IN DRUŠTVA

Spoštovani,

moje ime je Katarina Dolenc in sem izredna študentka na FM Koper, smer diplomirani ekonomist. Za zaključno projektno nalogo sem si izbrala temo *Razvoj turizma v občini Gorenja vas - Poljane*. Prosim, če si lahko vzamete čas in odgovorite na spodnja vprašanja, ki mi bodo v veliko pomoč pri pisanju projektne zaključne naloge.

Že vnaprej se Vam najlepše zahvaljujem za izkazan čas in dobro voljo.

1. Kakšna je Vaša turistična ponudba?
  - a) nastanitvene zmogljivosti
  - b) dogodki, aktivnosti (delavnice, seminarji ...)
Katere? _____
  - c) drugo _____

2. Kako imate zavedeno svojo dejavnost?
  - a) s. p.
  - b) d. o. o.
  - c) dopolnilna dejavnost na kmetiji
  - d) drugo _____

3. Kdo so Vaši gostje (turisti)?
  - a) pretežno domačini, slovenski gostje
  - d) tuji turisti (kateri prevladujejo?) _____

4. Kako dolgo se gostje pri Vas zadržijo?
  - a) 2–3 dni
  - b) 5–7 dni
  - c) več kot teden
  - d) drugo _____

5. Ali imate podatek o tem, katere znamenitosti si ogledajo v Poljanski dolini?
  - a) ne
  - b) da
    - 5.1. Če ste na 5. vprašanje odgovorili z da, katere?
      - a) Rupnikova linija
      - b) Blegoš
      - c) Tavčarjev dvorec Visoko

d) drugo _____

5.2. Če ste na 5. vprašanje odgovorili z da, katerih prireditev se udeležijo?

- a) kulturnih (delavnice, simpoziji ...)
- b) turističnih (Praznik žetve, Dan oglarjev, Hotaveljski sejem ...)
- c) športnih (GHD Lučine, Visoški tek, Pokal polanskih puklov)
- d) drugo _____

6. Kakšna je starost turistov, ki prihajajo k Vam?

- a) do 15 let
- b) od 15–30 let
- c) 30–50 let
- d) 50–70 let
- e) ostalo

7. Kako turisti izvedo za Vas in Vašo ponudbo?

- a) K nam jih napotijo v Turizmu Škofja Loka.
- b) Sam navežem stike z njimi.
- c) Za nas izvedo iz prospektov, brošur.
- d) Za nas izvejo preko spleta.
- e) Priporočijo nas naši stalni gostje.
- f) Drugo: _____.

8. Kaj kot ponudnik pogrešate v turistični ponudbi Škofjeloškega?

- a) več nastanitvenih kapacitet
- b) več povezovanja med vsemi ponudniki
- c) hitrejši in učinkovitejši pretok informacij med ponudniki
- d) večjo finančno spodbudo in angažiranost občine ali Turizma Škofja Loka
- e) boljšo promocijo
- f) drugo _____

9. Kaj pogrešate v turistični ponudbi občine Gorenja vas - Poljane?

- a) več nastanitvenih kapacitet
- b) več povezovanja med vsemi ponudniki
- c) hitrejši in učinkovitejši pretok informacij med ponudniki
- d) večjo finančno spodbudo in angažiranost občine ali Turizma Škofja Loka
- e) boljšo promocijo
- f) drugo _____

10. Kaj menite, da bi lahko dvignilo turizem v občini na višjo raven?

- a) večji finančni vložek v turizem
- b) manj birokratskih ovir
- c) nova turistična ponudba (adrenalinski parki, bio-/ekoturizem, prestižni turizem, butični turizem ...)
- d) več zaposlenih v turizmu
- e) drugo _____

11. S katerimi dejavnostmi bi lahko dodatno oplemenitili turistično ponudbo?

_____

12. Kje Vi kot ponudnik vidite še neodkrita/nerazvita področja turizma?

_____

ANKETNI VPRAŠALNIK – TURISTI

Spoštovani,

moje ime je Katarina Dolenc in sem izredna študentka na FM Koper, smer diplomirani ekonomist. Za zaključno projektno nalogo sem si izbrala temo *Razvoj turizma v občini Gorenja vas - Poljane*. Prosim, če si lahko vzamete čas in odgovorite na spodnja vprašanja, ki mi bodo v veliko pomoč pri pisanju projektne zaključne naloge.

Že vnaprej se Vam najlepše zahvaljujem za izkazan čas in dobro voljo.

1. Obkrožite spol.
  - a) moški
  - b) ženski

2. Navedite starost.
  - a) do 15 let
  - b) 15–30 let
  - c) 30–50
  - d) 50–70
  - e) več

3. Navedite državo, iz katere prihajate.
  - a) Slovenija
  - b) Hrvaška
  - c) drugo _____

4. Kako ste izvedeli za destinacijo (Škofjeloško)?
  - a) preko spleta
  - b) iz brošure, prospekta
  - c) iz priporočil prijateljev
  - d) sem reden gost
  - e) drugo _____

5. Zakaj ste se odločili za obisk te destinacije?
_____

6. Koliko časa boste ostali tu?
  - a) 1 dan
  - b) 2–3 dni
  - c) 3–5 dni
  - d) en teden

Priloga 2

e) več (koliko?) _____

7. Kako ste prišli?

- a) sam
- b) v organizirani skupini
- c) z družino
- d) drugo _____

8. Kaj si boste/ste si med Vašim obiskom ogledali?

- a) kulturne znamenitosti (katere?) _____
- b) naravne znamenitosti (katere?) _____
- c) dogodke (katere?) _____
- d) drugo _____

9. Kaj Vas je najbolj navdušilo?

- a) prijaznost domačinov
- b) kakovostna storitev v nastanitvenem objektu
- c) kulinarika – dobra gostinska ponudba
- d) dobra izvedba dogodka
- e) dobra izvedba aktivnosti
- f) drugo _____.

10. Ste tu prvič?

- a) da
- b) ne

11. Se boste še vrnili?

- a) ne
- b) da
Zakaj? _____

12. Kaj ste med svojim obiskom pri nas najbolj pogrešali?

- a) prijaznost, ustrežljivost turističnih delavcev
- b) kakovost turističnih storitev
- c) večjo ponudbo storitev
- d) drugo _____.

QUESTIONNAIRE – tourists

My name is Katarina Dolenc and I am a student of Economy at the Faculty of Management, Koper. The theme of my final project work is Development of tourism in Gorenja vas - Poljane municipality. I kindly ask you to take some time and answer the following questions in the poll which will be a great help in writing my final thesis.

Thank you for your time and cooperation.

1. Choose gender.
  - a) male
  - b) female

2. State your age.
  - a) under 15 years
  - b) 15–30 years
  - c) 30–50 years
  - d) 50–70 years
  - e) more

3. State your country of residence (home country).
  - a) Slovenia
  - b) Croatia
  - c) other _____

4. Where have you learnt about this destination (Škofja Loka region)?
  - a) on the internet
  - b) in a brochure, leaflet
  - c) it was recommended by friends
  - d) I am a regular guest
  - e) other _____

5. Why have you decided to visit this tourist destination?
_____

6. How long are you planning on staying here?
  - a) 1 day
  - b) 2–3 days
  - c) 3–5 days
  - d) 1 week
  - e) more (how long?) _____

7. How did you come here?
- a) alone
  - b) in an organised group
  - c) with my family
  - d) other _____
8. What did you/are you going to see during your visit?
- a) cultural sights (which ones?) _____
  - b) natural sights (which ones?) _____
  - c) events (which ones?) _____
  - d) other _____
9. What are you most impressed by?
- a) friendliness of the locals
  - b) high-quality accommodation facility services
  - c) cuisine – good restaurant services
  - d) good event organisation
  - e) good activities organisation
  - f) other _____.
10. Is this your first time here?
- a) yes
  - b) no
11. Are you planning on coming back again?
- a) no
  - b) yes
- Why? _____
12. What did you miss most during your visit?
- a) friendliness, helpfulness of tourist-workers
  - b) quality of tourist services
  - c) wider range of tourist offers
  - d) other _____